



VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost  
Transformation of the Civic Association to the Public Service Company

Student: Michal Španihel

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.

Ostrava 2014

Prohlašuji, že jsem celou práci, kromě příloh č. 1. – 5., vypracoval samostatně.

V Ostravě dne 9. 5. 2014.

*Michal Španihel*

Michal Španihel

VŠB - Technická univerzita Ostrava  
Ekonomická fakulta  
Katedra účetnictví

## Zadání bakalářské práce

Student: **Michal Španihel**  
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**  
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**  
Specializace: **00 Účetnictví a daně**  
Téma: **Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost**  
**Transformation of the Civic Association to the Public Service Company**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Možnosti transformace občanských sdružení v návaznosti na nový občanský zákoník
3. Charakteristika občanského sdružení Škola života - denní stacionář
4. Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace* 2012. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.  
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová  
děkanka fakulty

# Obsah

<b>1. Úvod.....</b>	<b>5</b>
<b>2. Možnosti transformace občanských sdružení v návaznosti na nový občanský zákoník.....</b>	<b>6</b>
2.1 Charakteristika občanského sdružení.....	6
2.1.1 Náležitosti stanov .....	6
2.1.2 Hospodaření a účetnictví .....	7
2.2 Důvody transformace občanských sdružení.....	10
2.3 Transformace občanského sdružení na spolek a jeho charakteristika .....	11
2.3.1 Vznik spolku.....	11
2.3.2 Orgány spolku.....	11
2.3.3 Pobočný spolek.....	13
2.3.4 Účetnictví spolku.....	14
2.3.5 Transformace o. s. na spolek .....	15
2.4 Transformace občanského sdružení na ústav a jeho charakteristika .....	16
2.4.1 Vznik ústavu .....	16
2.4.2 Orgány ústavu.....	17
2.4.3 Účetnictví ústavu .....	18
2.4.4 Transformace občanského sdružení na ústav.....	19
2.5 Transformace o. s. na obecně prospěšnou společnost a její charakteristika.....	20
2.5.1 Vznik obecně prospěšné společnosti .....	21
2.5.2 Orgány o. p. s.....	22
2.5.3 Účetnictví o. p. s. ....	23
2.5.4 Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost.....	24
2.6 Srovnání občanského sdružení, spolku, ústavu a obecně prospěšné společnosti .....	26
<b>3. Charakteristika občanského sdružení Škola života - denní stacionář.....</b>	<b>32</b>
3.1 Popis právní úpravy zařízení.....	32
3.2 Poskytované služby a jejich forma.....	33

3.3 Účetnictví organizace.....	33
3.4 Zdroje financování občanského sdružení.....	34
<b>4. Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost.....</b>	<b>46</b>
4.1 Kritéria pro transformaci na o. p. s.....	46
4.2 Postup transformace.....	47
4.2.1 Příprava na transformaci.....	47
4.2.2 Ukončení činnosti občanského sdružení Škola života denní stacionář.....	47
4.2.3 Náležitosti zahájení činnosti o. p. s. ....	48
4.2.4 Přejít z jednoduché soustavy účetnictví na účetnictví v plném rozsahu .....	50
4.3 Zdroje financování o. p. s.....	53
4.3.1 Dotace poskytnuté o. p. s. pro rok 2014 .....	53
4.3.2 Příjmy od klientů o. p. s.....	55
<b>5. Závěr.....</b>	<b>61</b>
<b>Seznam použité literatury.....</b>	<b>63</b>
<b>Seznam zkratk .....</b>	<b>66</b>
<b>Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce</b>	
<b>Seznam příloh</b>	
<b>Přílohy</b>	

## 1. Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá transformací občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost. Rovněž se zabývá volbou změny právní formy na ústav nebo spolek. Tato problematika vychází z nového občanského zákoníku, jímž se ruší některé právní předpisy, které upravovaly tyto nestátní neziskové organizace. Občanská sdružení se tedy stávají buďto spolky nebo mohou zvolit přeměnu na jinou právní formu. Práce se tedy zaměřuje na základní charakteristiky jednotlivých subjektů, počínaje jejich vznikem, orgány, jež jsou buď povinné, nebo vytvořeny organizací na základě svého rozhodnutí. Tato práce rovněž řeší rozsah účetnictví a podmínky pro jeho vedení a samotnou transformaci občanského sdružení a také kroky k tomu nutné. Srovnává tedy možné právní formy, což může nápomoci k přehlednosti dané problematiky. Především v případě občanského sdružení ujasňuje, zda zvolit formu spolku nebo provést změnu právní formy. Práce dále obsahuje charakteristiku Sdružení pro podporu lidí s mentálním postižením v České Republice, o. s., především pak okresní organizace Škola života – denní stacionář. Popisuje rozsah činnosti tohoto zařízení, především zdroje financování, jež jsou podrobeny analýze zejména z hlediska hlavní a vedlejší činnosti. Závěrečná část pojednává o transformaci zmíněného občanského sdružení, které se rozhodlo pro změnu právní formy na obecně prospěšnou společnost, kroky, které byly nutné k uskutečnění této přeměny počínaje výběrem právní formy, přípravy a ukončení činnosti a také samotné zahájení činnosti jako nově vzniklá obecně prospěšná společnost. Zabývá se také rozsahem účetnictví nově vzniklého subjektu, jelikož byla organizace nucena přejít z jednoduché soustavy účetnictví na účetnictví v plném rozsahu. Práce obsahuje také případné změny financování formou příspěvků od klientů, kterým jsou služby o. p. s. poskytovány.

Cílem práce je komplexně popsat problematiku, jež nastala z důvodu účinnosti nového občanského zákoníku a popsat právní úpravy u vybraných neziskových subjektů, náležitosti jejich založení, vznik a podmínky pro vedení účetnictví. Komparace podmínek právní úpravy a nároků na vedení účetnictví může pomoci při rozhodování zakladatelů nestátních neziskových organizací pro jakou formu organizace se rozhodnout.

## **2. Možnosti transformace občanských sdružení v návaznosti na nový občanský zákoník**

### *2.1 Charakteristika občanského sdružení*

Občanská sdružení v České republice upravoval zákon č. 83/1990 Sb., **o sdružování občanů**, ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona mohla být založena nejméně třemi osobami, z nichž musela být jedna starší 18 let. Tyto osoby podávaly návrh na registraci a staly se tak přípravným výborem, který jednal jménem o. s., dokud nevznikly orgány sdružení a jejich funkcionáři. Návrh na registraci, který obsahoval zákonem uvedené náležitosti, bylo nutné podat na ministerstvu vnitra České republiky. Ministerstvo vnitra je povinno do 7 dnů po registraci oznámit Českému statistickému úřadu vznik sdružení, jeho název a sídlo a ten, tyto údaje запиše do evidence sdružení, kterou v tomto případě představuje seznam občanských sdružení. Tímto dnem vzniklo o. s. a jeho členy mohly být fyzické a právnické osoby, jež se sdružovaly za účelem realizování společných zájmů. Stěžejním dokumentem občanského sdružení byly stanovy, jelikož upravovaly poměry členů ve vztahu ke sdružení, jejich práva a povinnosti.<sup>1</sup>

#### *2.1.1 Náležitosti stanov*

Stanovy obsahují základní náležitosti týkající se občanského sdružení, jimiž jsou název, sídlo, působnost (zda bude mít organizace mezinárodní prvek a bude tedy svou činnost realizovat také v zahraničí nebo bude vyvíjet činnost pouze na území České Republiky) a charakter sdružení. Charakter zde odpovídá ustanovení zákona o sdružování občanů, z čehož vyplývá, že se jedná o nestátní neziskovou organizaci. Ve stanovách je nutno zachytit také cíl a formu činnosti. Cíl je odvozen od poslání organizace, tedy naplnění společných zájmů. Občanské sdružení poskytuje služby svým členům, avšak může se stát, že činnost bude prospěšná i veřejnosti. Forma se musí odvíjet od činnosti, tím jsou myšleny povinnosti členů podílet se na aktivitách sdružení v předem stanoveném rozsahu. Tato část obsahuje činnosti, které jsou vyžadovány od členů sdružení. Mezi základní činnosti patří aktivní podílení na naplnění cílů sdružení, platit členské poplatky, jsou-li vyžadovány, nebo také jednat způsobem, který

---

<sup>1</sup> Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů



nepoškozuje zájmy a dobré jméno sdružení. Člen vstupuje do sdružení dobrovolně, nesmí na něj být vyvíjen nátlak a členství nemůže osobě vstupující do sdružení přivodit občanskou újmu. Sdružovat se mohou také cizinci, jelikož nesmí být vykonávána činnost sdružení, která by omezovala rasu, pohlaví, národnost, náboženské vyznání, osobní a politickou svobodu. Pokud by člen, nebo sdružení jako celek vyvíjelo činnost, která je v rozporu se zákonem nebo ústavou, vyzve je ministerstvo vnitra k ukončení této činnosti. Nedošlo-li by k nápravě, pak ministerstvo sdružení zruší. Nedílnou součástí stanov jsou také orgány sdružení, které volí zakládající výbor na členské schůzi po registraci.

**Valná hromada** je vrcholným orgánem sdružení, je tvořena všemi členy sdružení. Činnost valné hromady není pevně stanovena a právě stanovy určí, jaká rozhodnutí jsou v její kompetenci. Může se jednat například o přijetí či vyloučení členů, schvalování hlavních a doplňkových činností, výroční zprávy, rozpočtu a účetní závěrky, přičemž každý člen má jeden hlas a usnesení jsou platná jen v případě, že se schůze zúčastní nadpoloviční většina. Sdružení svolává valnou hromadu, a to nejméně dvakrát ročně, ale tento orgán samotný svolává rada sdružení a může se tak stát i na popud členů, pokud o to požádá stanovami určený počet.

**Rada sdružení** je výkonným orgánem, který je za své jednání odpovědný valné hromadě, tudíž na schůzi valné hromady členové zvolí radu, která si dále hlasováním ustanoví předsedu a místopředsedu, kteří naplňují rozhodnutí rady a jednají jménem sdružení navenek. Rada především koordinuje činnost sdružení, připravuje podklady pro jednání valné hromady a další činnosti (Šplíchal, 2009).

### *2.1.2 Hospodaření a účetnictví*

Občanské sdružení může vlastnit movitý i nemovitý majetek, jenž může nabýt darem, příspěvkem člena nebo koupí. Dary a příspěvky mohou být od fyzických, tak i právnických osob. Mezi příjmy sdružení mohou být také povinné příspěvky členů, jestliže jsou vyžadovány ve stanovách. Převážná většina sdružení však hospodářství s dotacemi od státu a Evropské unie. Za hospodaření organizace zodpovídá rada, jejíž povinností je předložit valné hromadě zprávu o hospodaření, včetně účetní závěrky. Valná hromada také schvaluje roční rozpočet organizace, na základě kterého rada hospodářství.

Občanská sdružení mají právní subjektivitu, čímž se stávají právnickými osobami a státní orgány do jejich postavení a činností smí zasahovat pouze v mezích zákona. Účetní soustava, tedy i rozsah účetnictví, je upravena zákonem **č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, ve znění pozdějších předpisů a její prováděcí vyhláškou **č. 504/2002 Sb.**

Občanská sdružení a jejich organizační jednotky s právní subjektivitou mohla například ještě v roce 2003 vést jednoduché účetnictví, pokud jejich příjmy nepřesáhly za poslední uzavřené účetní období 6 000 000 Kč. Pokud by překročily tuto hranici, jsou občanská sdružení povinna vést tzv. podvojně účetnictví (Urbancová, Kryšková, 2008).

Od 1. 1. 2004 vstoupil v platnost zákon **č. 437/2003 Sb.**, který opět mění zákon o účetnictví a pojem podvojně účetnictví a soustava jednoduchého účetnictví jsou tak nahrazeny účetnictvím v plném a zjednodušeném rozsahu. Soustava jednoduchého účetnictví, která byla zakotvena v § 15 zákona o účetnictví, nebyla zrušena úplně, jelikož bylo i nadále dovoleno vést účetnictví v této soustavě a zákonodárci prodlužovali tuto možnost po jednotlivých účetních obdobích, až do roku 2008, kdy se usnesli, že může být soustava jednoduchého účetnictví využívána i nadále.

Zákon **č. 563/1991 Sb. o účetnictví**, umožňuje o. s. i nadále vést jednoduché účetnictví, jestliže **příjmy** za poslední uzavřené období **nepřesáhly 3 000 000 Kč**. Nebo mohou účtovat ve zjednodušeném rozsahu, jelikož zákon o účetnictví, ani zákon o sdružování občanů neukládá povinnost ověření účetní závěrky auditorem.<sup>2</sup>

#### *a) Soustava jednoduchého účetnictví*

Účetní jednotky vedou záznamy o stavu peněžních prostředků v peněžním deníku, v němž uvádí údaje o peněžních prostředcích v hotovosti, případně na účtech vedených finančními institucemi. Dále je nutno evidovat v knize pohledávek a závazků vzniklé skutečnosti ať už z pohledu věřitele či dlužníka. Jednotka si dále může tyto knihy členit dle různých subjektů, případně povahy pohledávky či závazku. Účetní jednotka dále využívá ostatní pomocné knihy, které zřizuje dle vlastní potřeby, jimiž jsou například knihy hmotného a nehmotného majetku, kniha cenin, mzdové listy a další.<sup>3</sup> Účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví byly povinny sestavit výkaz

<sup>2</sup> § 38a, zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

<sup>3</sup> Zákon č. 353/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

o majetku a závazcích a výkaz o příjmech a výdajích.

#### *b) Zjednodušený rozsah účetnictví*

Jestliže účetní jednotky účtují ve zjednodušeném rozsahu, jsou povinny vést řádně účetnictví tak, aby výkazy, které jsou výstupem účetnictví, podaly uživateli věrný a poctivý obraz o finanční situaci a předmětu účetnictví. Rovněž zapisuje skutečnosti podvojným zápisem do období, ke kterému věcně a časově náleží. Nemusejí však účtovat odděleně v deníku a hlavní knize, což v praxi znamená, že mohou využít tzv. „americký deník“. Účetní jednotky jsou povinny sestavit účtový rozvrh dle směrné účtové osnovy, avšak v případě zjednodušeného rozsahu účetnictví mohou uvést pouze účtové skupiny, které jsou nutné k zaúčtování všech účetních případů. Účtová osnova a také účtový rozvrh slouží rovněž k sestavení účetní závěrky, jelikož nám udává uspořádání a označení jednotlivých položek.

**Účetní závěrka** může být také sestavena ve zjednodušeném rozsahu, jelikož není vyžadováno její ověření auditorem, přičemž obsahuje rozvahu, v níž jsou uvedeny položky majetku a ostatních aktiv ve vlastnictví účetní jednotky a také zdroje krytí, tedy závazky a ostatní pasiva. Účetní závěrka také obsahuje výkaz zisku a ztráty, v němž jsou uvedeny náklady, výnosy a rovněž výsledek hospodaření za sledované období, kterým může být zisk nebo ztráta. Příloha je v účetní závěrce z důvodu doplnění informací obsažených v předešlých výkazech.<sup>4</sup>

#### *c) Účetnictví v plném rozsahu*

Účetní jednotky účtují v deníku, v němž jsou účetní zápisy uspořádány v chronologickém pořadí, tedy v pořadí z časového hlediska a podává přehled o zaúčtování všech účetních případů daného období. V hlavní knize jsou zápisy provedeny z věcného hlediska, tedy systematicky. Hlavní kniha tedy obsahuje záznamy na syntetických účtech dle účtového rozvrhu. Ve většině účetních případů je zapotřebí podrobnější evidence, k čemuž slouží analytická evidence. Záznamy jednotlivých případů na analytických účtech se zapisují do knihy analytických účtů. Kniha podrozvahových účtů slouží pro zachycení majetkoprávní situace účetní jednotky. Jsou

---

<sup>4</sup> Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

zde zachyceny například odepsané pohledávky do jejich zániku. V účtovém rozvrhu, který účetní jednotka sestavuje na základě směrné účtové osnovy, musí být obsaženy účty, jež jsou potřebné k zaúčtování všech účetních případů a k sestavení účetní závěrky. Samozřejmě je možné účtový rozvrh v průběhu účetního období doplnit a v případě, že nedojde k prvnímu dni účetního období ke změně, používá účetní jednotka účtový rozvrh i nadále.

Účetní závěrka sestavená v plném rozsahu obsahuje rozvahu, která podá uživateli přehled o aktivech, tedy majetku společnosti, a pasivech, která představují zdroje krytí majetku. Nedílnou součástí je také výkaz zisku a ztráty, ve kterém jsou uspořádány náklady a výnosy za dané účetní období. Součástí účetní závěrky je také příloha, která doplňuje, případně vysvětluje informace obsažené v bilanci a výkazu zisku a ztráty a také obsahuje informace o nedoplatcích evidovaných v evidenci daní u orgánů Finanční správy a Celní správy České republiky.<sup>5</sup>

## *2.2 Důvody transformace občanských sdružení*

**Od 1. 1. 2014 vstupuje v platnost nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb.** Na základě tohoto právního předpisu se ruší zákon upravující občanská sdružení (zákon o sdružování občanů). Občanská sdružení však nezanikají, ale stávají se spolkem, případně mohou změnit svou právní formu. Zde nastává otázka, jakou formu vlastně zvolit, jelikož zde je zásadní činnost sdružení. Avšak v případě, že by chtělo provést občanské sdružení transformaci na spolek, mohlo jí provést pouze do 31. 12. 2013, protože NOZ ruší zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů. Toto zrušení je však ošetřeno § 3050, jenž nám říká, že práva a povinnosti o. p. s. se i nadále řídí dosavadními předpisy.<sup>6</sup> Je nutno podotknout, že mnoho stávajících o. s. poskytovalo sociální služby. Sdružení se tím tak dopustila porušení zákona, jelikož zákon o sdružování občanů nám říká, že mohou poskytovat služby jen svým členům. Z tohoto také vyplývá, že klient s handicapem nebo osoba v hospici nebude členem sdružení.

NOZ umožňuje takto fungujícím organizacím přeměnu právní formy na obecně

---

<sup>5</sup> Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

<sup>6</sup> Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

prospěšnou organizaci, která tak může poskytovat sociální služby, jež jí přinesou další výhody, jako jsou širší okruh dárců, považujících o. p. s. za důvěryhodnější, než o. s. Rovněž se mohou transformovat na ústav nebo se stanou již zmíněným spolkem.

## *2.3 Transformace občanského sdružení na spolek a jeho charakteristika*

### *2.3.1 Vznik spolku*

Rozhodnou-li se nejméně tři osoby dobrovolně svůj společný zájem naplnit založením spolku, dle zákona č. 89/2012 Sb., **občanského zákoníku**, který vstupuje v platnost k 1. 1. 2014, je to možné. Zakladatelé jsou povinni sestavit stanovy spolku, ve kterých musí uvést název a sídlo spolku a účel vzniklé organizace. Zakladatelem může být také ustanovující schůze, kterou svolává svolavatel, který také vypracovává návrh stanov. Na této schůzi také členové volí orgány spolku, které jsou povinné ze zákona nebo jsou určeny ve stanovách. Založený spolek, který je **právníckou osobou vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku vedeného rejstříkovým soudem** na základě zákona č. 304/2013 Sb., **o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob**.<sup>7</sup> V případě spolku se jedná o spolkový rejstřík. Návrh na zápis mohou podat buďto zakladatelé nebo osoba určena ustanovující schůzi. Dále je nutno ve stanovách ukotvit práva a povinnosti členů spolku, případně práva a povinnosti, které jim mohou vznikat v průběhu fungování spolku a jakým způsobem jim tato práva budou přidělena. Vzhledem k tomu, že se jedná o neziskový subjekt, musí se hlavní činnost odvíjet od naplnění společných zájmů, a proto nemůže být výdělečná. Mohou však provozovat vedlejší činnost, která může být podnikatelského charakteru nebo charakteru jiné výdělečné činnosti, je-li určena k podpoře hlavní činnosti. Pokud tedy spolek vytvoří svou vedlejší činností zisk, může jej použít pouze ve prospěch spolkové činnosti, případně na správu spolku.

### *2.3.2 Orgány spolku*

Statutární orgán a nejvyšší orgán jsou základními orgány spolku, které jsou vyžadovány ze zákona. V jiném případě může být organizační struktura spolku tvořena kontrolní komisí a dalšími orgány. Zákon ponechává volnost organizacím v tvorbě

---

<sup>7</sup> Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

orgánů a také pojmenování. Název ovšem nesmí klamat povahu orgánu. Veškeré orgány musejí být zachyceny ve stanovách organizace, včetně funkčního období členů. Není-li období stanoveno, je pětileté. Každý člen orgánů spolku se musí chovat čestně a zachovávat její vnitřní řád, přičemž nesmí být některý z členů zvýhodňován nebo naopak znevýhodňován.

#### *a) Statutární orgán*

Orgánem může být kolektiv členů, který nese název výbor. Jestliže je statutárním orgánem pouze jedna osoba, tzv. individuální, nazýváme ji předsedou. Členy statutárního orgánu odvolává nejvyšší orgán organizace, pokud stanovy neurčí jiný orgán. Statutární orgán svolává členskou schůzi alespoň jednou ročně. Členové mohou zaslat podnět ke svolání členské schůze statutárnímu orgánu, pokud se k podnětu připojí alespoň třetina členů. Pokud se tak do 30-ti dnů nestane, zasedání může svolat člen, který podal podnět sám a náklady v tomto případě nese spolek. Statutárnímu orgánu náleží veškerá působnost, jež souvisí s danou právnickou osobou, jestliže stanovy, zákon nebo rozhodnutí, jež bylo vydáno orgánem veřejné moci, nesvěří tuto působnost jinému orgánu.

#### *b) Nejvyšší orgán*

Spolek určí svůj nejvyšší orgán ve stanovách, jestliže se tak nestane, stává se jím členská schůze. Orgán zpravidla určuje hlavní činnost spolku, ale jeho úkolem je také hodnotit činnosti ostatních orgánů včetně jejich členů. Schvaluje výsledek hospodaření spolku a v neposlední řadě spadá do jeho kompetencí rovněž rozhodnutí o změně stanov. V případě ukončení činnosti spolku, rozhoduje nejvyšší orgán o jeho přeměně nebo zrušení.

#### *c) Další orgány*

Pokud stanovy určí kontrolní komisi, je vhodné, aby měla nejméně tři členy, které volí a odvolává orgán určený ve stanovách, není-li určen, náleží toto rozhodnutí členské schůzi. Úkolem kontrolní komise je dohlížet na řádné vedení činnosti spolku dle stanov a právních předpisů, ale stanovy mohou tomuto orgánu určit i další působnost. Z tohoto důvodu, mohou členové kontrolní komise nahlížet do dokladů spolku a požadovat od zaměstnanců a členů vysvětlení nejasností. V případě, že zjistí komise nedostatky nebo

přestupky, upozorní na ně statutární orgán, nebo jiný orgán, který je určen stanovami pro takový případ.

Spolek také může ustanovit rozhodčí komisi, která přezkoumává a rozhoduje o sporných záležitostech samosprávy spolku, vyloučení člena spolku a dalších činnostech uvedených ve stanovách. Rozhodčí komisi volí a odvolává shromáždění členů spolku nebo jeho členská schůze, pokud stanovy neurčí jiný orgán. Členem rozhodčí komise musí být nepodjatá osoba, které by okolnosti sporu nebránily v objektivním rozhodnutí. Mezi další podmínky patří také to, že člen musí být bezúhonná zletilá osoba, plně svéprávná a nepůsobící jako člen statutárního orgánu nebo kontrolní komise spolku.<sup>8</sup>

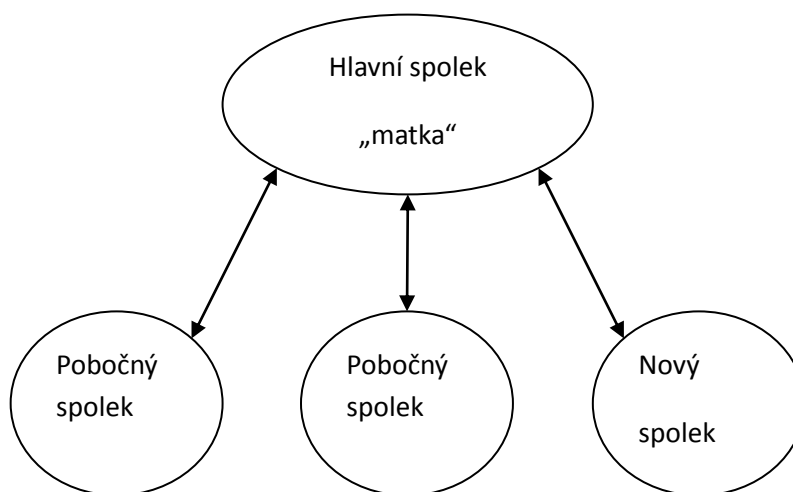
### *2.3.3 Pobočný spolek*

Ve stanovách by rovněž mělo být ošetřeno případné založení nového spolku, který by spolupracoval s již vzniklým subjektem, a tudíž by z právního hlediska vznikl svaz. Ze zákona mohou taktéž členové spolku založit pobočný spolek, jenž se řídí stejnými pravidly, ukotvenými ve stanovách hlavního spolku. V takovémto případě se předpokládá, že člen pobočného spolku je také členem spolku hlavního. Za právní jednání, jež uskuteční pobočný spolek před dnem zápisu do veřejného rejstříku je oprávněn a zavázán hlavní spolek společně a nerozdílně. Ode dne zápisu ručí hlavní spolek za dluhy pobočného spolku pouze v rozsahu určeném ve stanovách.

---

<sup>8</sup> Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Obr. 2.1 Znázornění pobočného spolku jako součást hlavního spolku



Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 2.1 znázorňuje založení pobočných spolků, které se mohou nacházet v jiném městě a zajišťovat tak služby, které poskytuje „matka“ a rovněž se řídí jejími stanovami. Avšak v případě „Nového spolku“, který naváže spolupráci s matkou, nevzniká povinnost řídit se stejnými pravidly a takto vzniklý spolek si vytvoří vlastní stanovy a s „matkou“ bude pouze spolupracovat ve vytyčených činnostech, jež mohou být ošetřeny smlouvou.

Vzniklý subjekt, musí ve svém názvu uvést slovo „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo zkratku „z. s.“, pokud se jedná o pobočku spolku, nebo o svaz, musí z jejich názvu jednoznačně vyplývat spojitost s hlavním subjektem.

#### 2.3.4 Účetnictví spolku

Stávající občanské sdružení, které se rozhodne, že nezvolí transformaci na obecně prospěšnou společnost nebo ústav, popřípadě sociální družstvo se od 1. 1. 2014 považují za spolky.<sup>9</sup> Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že jejich účetnictví se nemění.

Spolek, který byl do 31. 12. 2013 občanským sdružením, mohl vést účetnictví v soustavě jednoduchého účetnictví. Může ho vést i nadále, jelikož to umožňuje zákon

<sup>9</sup> § 3045, zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník



o účetnictví, který byl v roce 2007 doplněn zákonem č. 348/2007 Sb., kterým se změnil zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a doplnil jej především o § 38a. Právě tento paragraf je důležitý především pro neziskové organizace, protože na jeho základě jim je dovoleno vést účetnictví v jednoduché soustavě účetnictví, pokud za poslední účetní období **nepřesáhly celkové příjmy 3 000 000 Kč.**<sup>10</sup>

Z předchozích údajů je tedy zřejmé, že stane-li se občanské sdružení spolkem, může vést účetnictví v soustavě jednoduchého účetnictví. Jestliže však překročí stanovenou částku příjmů za účetní období, je povinný vést účetnictví v plném rozsahu.

„Ostatní spolky podle nového občanského zákoníku, to znamená ty, které nejsou sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, honebním společenstvem, církví, náboženskou společností nebo církevní institucí, vedou podvojně účetnictví v plném nebo zjednodušeném rozsahu. Jedná se tedy o spolky podle občanského zákoníku, které vzniknou po 1. 1. 2014“ (Bauer, 2014, s. 5). Toto tvrzení se vztahuje na spolky, jenž jsou založeny dle NOZ, ale vzniká zde nesrovnalost v tvrzení Bauera, protože spolek není zmíněn ve výčtu účetních jednotek, jimž je umožněno vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu § 9, zákona o účetnictví.

### *2.3.5 Transformace o. s. na spolek*

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník svým ustanovením § 3080 ruší zákon č. 89/1990 Sb., o sdružování občanů, čímž zaniká možnost zakládat nová občanská sdružení. Důležitou návaznost v této problematice nalezneme také v § 3045 NOZ, který nám říká, že sdružení, dle zákona o sdružování občanů se podle NOZ považují za spolky, jestliže nezmění svou právní formu na ústav nebo sociální sdružení upravující jiný právní předpis.

Nová právní úprava vyžaduje podrobnější vnitřní strukturu spolku, včetně jejich pobočných spolků. Tento problém nastává především ve stanovách o. s. a spolku, jež musejí být změněny do tří let od účinnosti NOZ. Tříletá lhůta od účinnosti je důležitá také pro organizační jednotky s právní subjektivitou, jelikož se od 1. 1. 2014 považují za pobočný spolek. Hlavní spolek je povinen podat návrh na zápis, v opačném případě posledním dnem lhůty pobočný spolek zaniká. Občanské sdružení musí tedy upravit

---

<sup>10</sup> § 38a, zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

stávající stanovy v takovém rozsahu, aby odpovídaly kogentním ustanovením občanského zákoníku, jelikož v případě rozporu pozbývají tato ustanovení, která nejsou v souladu s NOZ platnost. Název právnické osoby, tedy i občanského sdružení, jež se stane spolkem, odporuje nové právní úpravě a je nutno jej přizpůsobit do dvou let ode dne nabytí účinnosti. V určitých případech však existuje výjimka, například při dlouhodobém užívání názvu právnické osoby a užívaný název je natolik příznačný, že nezpůsobí zaměnitelnost nebo klamavost (Hájková, 2013).

## *2.4 Transformace občanského sdružení na ústav a jeho charakteristika*

### *2.4.1 Vznik ústavu*

Vznik ústavu je upraven zákonem č. 83/2012 Sb., občanský zákoník, který jej definuje jako **právnickou osobu**, která využívá své majetkové a osobní složky, aby provozovala činnost, která je společensky nebo hospodářsky užitečná. Je však nutné podotknout, že tato činnost musí být dostupná pro každého občana za podmínek, které ústav předem stanoví. Dokumentem zakládajícím ústav je zakládací listina, ve které je nutno uvést název obsahující slova „zapsaný ústav“, případně zkratku „z. ú.“ a sídlo této organizace. Listina obsahuje také účel, kterým se rozumí zmíněná společensky či hospodářsky užitečná činnost poskytovaná uživatelům. Hlavní činností může být vědecká činnost, humanitní činnost, pomoc mentálně postiženým, ústav může rovněž vykonávat vzdělávací činnost a další. Vedle těchto hlavních činností může ústav provozovat vedlejší činnost, případně také podnikat při založení obchodního závodu. Ústav ve většině případů vykonává vedlejší činnosti z důvodu rozšíření svých finančních zdrojů, ovšem zisk z těchto činností musí být využit ve prospěch hlavní činnosti, případně na úhradu nákladů na správu. Vedlejší činnost ani podnikatelská činnost nesmí omezit rozsah a dostupnost služeb, které jsou hlavní činností ústavu. V zakládací listině je také údaj o výši vkladu. Ten může být peněžitý či nepeněžitý. Jestliže je vložen nepeněžitý majetek, musí být uveden předmět tohoto vkladu a jeho ocenění znalcem. Nedílnou součástí listiny je také údaj o správní radě, kdy se uvede počet členů tohoto orgánu a také jména a bydliště prvních členů. Pokud statut ústavu neobsahuje vnitřní organizaci ústavu, je nutné ji uvést v zakládací listině.<sup>11</sup>

---

<sup>11</sup> Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Statut ústavu je dokument, vysvětlující organizační strukturu. Vysvětluje činnosti jednotlivých orgánů společnosti. Můžeme to tedy chápat tak, že nahrazuje stanovy, ve kterých organizace upravuje postavení jednotlivých organizačních jednotek, jejich povinnosti a pravomoci.

Ústav **vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku**, kterým je rejstřík ústavů a je veden rejstříkovým soudem. Návrh na zápis podá zakladatel v písemné podobě s úředně ověřeným podpisem. Zakladatel může také návrh zaslat v elektronické podobě, která obsahuje elektronický podpis, jenž odpovídá zákonu upravujícímu elektronický podpis. Pokud není možné, aby návrh učinil zakladatel, a tato osoba neurčí jinak, podá návrh jménem ústavu ředitel nebo osoba, která má působnost statutárního orgánu.<sup>12</sup>

#### *2.4.2 Orgány ústavu*

##### *a) Statutární orgán*

Činnost statutárního orgánu ústavu vykonává ředitel, který je volen správní radou. Ústav si ve svém statutu může zvolit i jiné označení než ředitel, jestliže nebude nový název klamat. Osoba v pozici ředitele již nemůže vykonávat funkci člena správní rady ani dozorčí rady, případně jiných orgánů, které jsou obdobné.

##### *b) Správní rada*

Členy orgánu volí a odvolává do funkce zakladatel. Pokud to není možné, spadá toto rozhodnutí do kompetence dozorčí rady, je-li zřízena. Možností také zůstává varianta, kdy své členy volí a odvolává správní rada sama. Ze zákona je funkční období tříleté, ovšem ústav si ve své zakládací listině může určit období dle svého rozhodnutí. Členové správní rady mohou být do funkce voleni opakovaně, avšak v případě, že je volí a odvolává samotná správní rada, mohou být zvoleni opakovaně maximálně na dvě po sobě jdoucí období.

Mezi hlavní činnosti správní rady patří schvalování účetní závěrky a výroční zprávy. Schvaluje také rozpočet ústavu. Pokud se ústav rozhodne založit obchodní závod nebo vykonávat jinou vedlejší činnost, rozhoduje o předmětu činnosti správní rada. Činnost správní rady je vymezena v zakládací listině, případně ve statutu, kde

---

<sup>12</sup> Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

mohou být uvedeny další činnosti, například rozhodnutí o nabytí, případně prodeji vlastnického práva k nemovitostem, autorského, průmyslového práva a rovněž může mít v kompetenci založení právnické osoby, případně podílení se jako ústavu v jiné právnické osobě vkladem.

#### *c) Dozorčí rada*

**NOZ v § 418** uvádí následující: „V ostatním se na právní poměry ústavu použijí obdobně ustanovení o nadaci; nepoužijí se však ustanovení o nadační jistině a nadačním kapitálu“<sup>13</sup>. Z uvedené tedy vyplývá, že lze použít odpovídající ustanovení na činnost dozorčí rady, kterou NOZ neuvádí pro ústav samostatně. Dozorčí rada ústavu vykonává kontrolu a revizi orgánů spolku, které jsou založeny a jejich členy jsou nejméně tři osoby, které nejsou členy správní rady a nesmí mít pracovní poměr s ústavem. Náplň činnosti členů upravuje zákon, ale ústav může ve svém statutu nebo zakládací listině uvést další činnosti. Hlavní činností dozorčí rady je kontrola vedení účetnictví a přezkoumání účetní závěrky ústavu, vyjádří se také k výroční zprávě. Člen dozorčí rady je také oprávněn nahlížet do dokumentů ústavu a požádat o vysvětlení nejasností člena orgánů nebo zaměstnance, do jehož kompetence záležitost spadá. Dále dohlíží na výkon správní rady a v případě nedostatku ji upozorní i s návrhem řešení vzniklé situace. Členy volí a také odvolává dozorčí rada sama, pokud neuvede zakládací listina jinak.

#### *2.4.3 Účetnictví ústavu*

Ústav je právnickou osobou a dle zákona o účetnictví je povinen vést účetnictví v plném rozsahu. Nový občanský zákoník, ani zákon o účetnictví neuvádí možnost, aby ústav vedl účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Ústav je však povinen ve svém účetnictví účtovat odděleně o nákladech a výnosech hlavní činnosti, vedlejší činnosti popřípadě podnikatelské činnosti v rámci obchodního závodu a správy ústavu.

**Účetní závěrka** je celek skládající se z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy, v níž jsou vysvětleny a doplněny informace uvedené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Mezi základní náležitosti účetní závěrky patří jméno a příjmení, název účetní jednotky a sídlo, případně místo podnikání, jestliže vykonává podnikatelskou činnost v rámci

---

<sup>13</sup> § 418, zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

vedlejší činnosti. Dále je nutno uvést právní formu a identifikační číslo, jestliže bylo účetní jednotce přiděleno. V účetní závěrce je také uveden účel, pro který byl ústav zřízen a rozsah jeho hlavních a vedlejších činností včetně podnikatelské činnosti. Je nutné zde uvést také rozvahový den, případně jiný den, k němuž se účetní závěrka sestavuje a okamžik sestavení s připojením podpisového záznamu statutárního orgánu. Tímto okamžikem je účetní závěrka sestavena a může být předložena auditorovi k ověření. Povinnost ověření účetní závěrky auditorem nastává v případě, že tak stanoví statut ústavu, zakladatelské právní jednání nebo pokud výše čistého obrátu ústavu překročí 10 000 000 Kč.

**Výroční zpráva** ústavu obsahuje také nefinanční informace, které mají uživateli přinést náhled do plánovaných činností, budoucího vývoje organizace, ale také o skutečnostech, které nastaly po rozvahovém dni. Obsahuje také údaje o hospodaření ústavu a také údaje o plněních, která byla poskytnuta členům orgánů. Ve výroční zprávě je také nutné uvést změny v členství orgánů a případné změny v zakládací listině nebo statutu. Výroční zpráva musí být uveřejněna nejpozději do 6 měsíců po skončení účetního období a to uložením do sbírky listin.

#### *2.4.4 Transformace občanského sdružení na ústav*

Transformace občanského sdružení na ústav je odlišná od změny právní formy na obecně prospěšnou společnost, nebo „automatická“ přeměna na spolek. A to hlavně z důvodu, že podat návrh na změnu právní formy bylo možné až od 1. 1. 2014. V § 183 NOZ je stanoveno, že se při změně právní formy mění pouze právní poměry, takže stávající právnická osoba nezaniká, ani se neruší. Občanské sdružení, bylo povinno svolat valnou hromadu, jakožto nejvyšší orgán a projednat přeměnu právní formy. Na této schůzi byli členové povinni určit orgány vzniklého ústavu, jejich členy a také osoby, které budou vykonávat činnosti v postavení zakladatelů.

Rozhodnutí, jež bylo schváleno na zasedání valné hromady, muselo být vyhotoveno ve formě notářského zápisu, přičemž notář osvědčí konání zasedání orgánu, který rozhodl o přeměně. Součástí notářského zápisu je také zakládací listina ústavu. V této listině je ústav povinen uvést zákonem stanovené údaje jako název, sídlo a účel. Dále také vymezení činností, které bude organizace vykonávat, nebo například vnitřní strukturu ústavu, jestliže se neuvádí ve statutu. Zakládací listina obsahuje také údaje o členech

orgánů ústavu, jejich počtu a další. Občanské sdružení bylo povinno sestavit mezeitímní účetní závěrku, jestliže se rozvahový den neshodoval se dnem vyhotovení notářského zápisu o změně právní formy.

Návrh na zápis změny právní formy mohly podat osoby tím pověřené (zakladatelé ústavu) až od 1. 1. 2014. Návrh byl podán u rejstříkového soudu prostřednictvím elektronicky vyplněného formuláře na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti. Součástí tohoto návrhu bylo nutné doložit živnostenský list, jestliže byl vyžadován k provozování podnikatelské činnosti. Jestliže soud neshledal nedostatky v návrhu, provedl zápis ústavu do rejstříku ústavů. V tuto chvíli si však musíme uvědomit, že už se po 1. 1. 2014 nejedná o občanské sdružení, nýbrž spolek a tak musely být také vymazány informace o spolku ze spolkového rejstříku, do něhož byl zapsán Ministerstvem vnitra.<sup>14</sup>

## *2.5 Transformace o. s. na obecně prospěšnou společnost a její charakteristika*

Od 1. 1. 2014 došlo k mnoha změnám z důvodu vstoupení v platnost NOZ. Jednou z nich je také **zrušení zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech** a o změně a doplnění některých zákonů. Ačkoliv byl zákon o obecně prospěšných společnostech zrušen, řídí se jím organizace, jež byly dle tohoto právního předpisu založeny i nadále a to z důvodu ustanovení § 3050 NOZ, který uvádí, že práva a povinnosti o. p. s. se i nadále řídí dosavadními právními předpisy.<sup>15</sup> Zrušením zákona o obecně prospěšných společnostech **není možné od 1. ledna 2014 založit obecně prospěšnou společnost**, ale pouze nadaci, nadační fond nebo ústav. Občanská sdružení, která fungovala do konce roku 2013, mohla dále vykonávat prospěšnou činnost jako obecně prospěšná společnost, případně se transformovat na výše uvedené právní formy. Jestliže se rozhodnou pro zachování právní formy obecně prospěšné společnosti, řídí se jejich činnost nadále zákonem o obecně prospěšných společnostech. V následujícím textu se budeme zabývat občanskými sdruženími, která změnila právní formu na obecně prospěšnou společnost **do 31. 12. 2013**.

---

<sup>14</sup> Metodika transformace NNO v Karlovarském kraji, s. 19 - 21

<sup>15</sup> § 3050, zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

### *2.5.1 Vznik obecně prospěšné společnosti*

Obecně prospěšnou společnost mohla do 31. 12. 2013 založit fyzická osoba, právnická osoba, ale také Česká republika. Dokumentem zakládajícím organizaci byla zakládací smlouva, která je opatřena úředně ověřenými podpisy zakladatelů. V případě, je-li pouze jeden zakladatel, slouží jako zakládací smlouva zakládací listina, která má podobu notářského zápisu. V zakládací smlouvě se uvedou základní náležitosti, jimiž jsou údaje o zakladateli, tedy jeho jméno a příjmení, rodné číslo a trvalý pobyt, jedná-li se o fyzickou osobu. Pokud je zakladatelem zahraniční osoba, která nemá rodné číslo, uvede ve smlouvě své datum narození. Právnická osoba uvede ve smlouvě název, sídlo a identifikační číslo, které jí bylo přiděleno. Musíme také uvést název a sídlo o. p. s. a druh služeb, které bude v rámci své činnosti poskytovat a podmínky, za kterých bude služba poskytnuta. Organizace může být založena na dobu určitou a po splnění účelu zanikne nebo na dobu neurčitou, avšak tato informace musí být uvedena v zakládací smlouvě. Listina také obsahuje údaje o jméně, příjmení členů správní rady, dozorčí rady a ředitele, jejich rodná čísla, místa trvalého pobytu. Jsou-li některé z těchto osob cizinci, je součástí údaj o místě bydliště v cizině i v České republice. V zakládací smlouvě jsou také uvedeny podmínky pro členství v dozorčí radě, správní radě, způsob jednání těchto orgánů.

Samotná obecně prospěšná společnost **vznikne až dnem zápisu u rejstříkového soudu**, který organizaci zapíše do rejstříku obecně prospěšných společností. Návrh na zápis je povinen podat zakladatel nebo osoba jím pověřená na základě písemného zmocnění a to ve lhůtě 90 dnů od založení obecně prospěšné společnosti. Součástí návrhu na zápis je také zakládací smlouva. Obecně prospěšné společnosti je umožněno v rámci své vedlejší činnosti vykonávat také podnikatelskou činnost, pokud je pro dané činnosti vyžadováno zvláštním předpisem povolení, musí být prokázáno splnění těchto podmínek. Jestliže organizace vykáže zisk, nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, členů orgánů nebo zaměstnanců společnosti.

### 2.5.2 Orgány o. p. s.

#### a) Statutární orgán

Statutárním orgánem organizace je ředitel, kterého do této funkce volí a odvolává správní rada. Vykonávat tuto funkci může pouze fyzická osoba, která je bezúhonná, tedy osoba neodsouzená pro úmyslný trestný čin a způsobilá k právním úkonům. Jeho činností je řízení hlavních i doplňkových činností a jedná jménem o. p. s. Ředitel při výkonu statutárního orgánu nemůže být členem správní rady ani dozorčí rady, může se však účastnit jednání těchto orgánů s poradním hlasem.

#### b) Správní rada

Orgán je tvořen minimálně třemi členy nebo počtem vyšším, který je ale dělitelný třemi. Členy správní rady mohou být pouze bezúhonné a k právním úkonům způsobilé fyzické osoby, které mohou být v pracovně právním vztahu vůči organizaci. Pracovněprávní poměr nemůže být uzavřen s více jak jednou třetinou členů orgánu. Funkční období je tříleté s možností opětovného členství, pokud neuvádí zakládací listina jinak, přičemž členové musejí vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře a zachovat mlčenlivost v případech, kdy by mohly prozrazené informace způsobit škodu obecně prospěšné společnosti. Pokud nastanou důvody pro odvolání člena, provede tento úkon zakladatel a to nejpozději do jednoho měsíce, maximálně ve lhůtě šesti měsíců. Nestane-li se tak, odvolá jej soud na základě návrhu člena správní nebo dozorčí rady, popřípadě jiná osoba, která má v nastalé skutečnosti právní zájem. Zakládací listina ustanoví osobu pověřenou jmenováním členů orgánu, jestliže tak není stanoveno, provede jmenování zakladatel, přičemž si členové dále zvolí ze svých kolegů předsedu, který radu řídí a svolává. Správní rada především schvaluje rozpočet, účetní závěrku a výroční zprávu, která může být řádná či mimořádná. Jestliže se organizace rozhodne zavést novou nebo změnit stávající doplňkovou činnost, musí jí schválit tento orgán. Jestliže se rozhodne o. p. s. vydat statut, náleží tato činnost do kompetence správní rady, která v něm vytyčí podrobně činnosti. Dohlíží také na naplnění účelu, pro který byla organizace zřízena a na řádné hospodaření s majetkem, ať už se jedná o nabytí, zřízení, zatížení hmotného i nehmotného majetku vydá písemnou formou souhlas k těmto úkonům.



### *c) Dozorčí rada*

Kontrolní orgán obecně prospěšné společnosti představuje dozorčí rada, která má alespoň tři členy. Bude-li zvoleno více členů, pak musí být počet členů dělitelný třemi. V čele stojí předseda, který je zvolen mezi členy rady a je odpovědný za řádné řízení orgánu a svolávání členských schůzí. Do funkce člena dozorčí rady je zvolena fyzická osoba, která je bezúhonná a způsobilá k právním úkonům, přičemž nesmí být členem správní rady organizace. Členové dozorčí rady přezkoumávají účetní závěrku a výroční zprávu. Z tohoto důvodu jsou oprávněni nahlížet do účetních knih a dokladů, které jsou potřebné pro úplné ověření údajů v nich uvedených. Dohlíží na vývoj činnosti organizace, zda odpovídá zakládací listině případně statutu a zákonům. Jestliže nastanou skutečnosti, které by byly v rozporu se zákonem, zakládací listinou, případně statutu nebo je vyvíjena činnost, která není vykonávána v zájmu obecně prospěšné společnosti, upozorní na tyto nedostatky dozorčí rada ředitele nebo správní radu. Za tímto účelem je také oprávněna svolat mimořádnou schůzi správní rady a členové dozorčí rady mají právo se takovéto schůze účastnit a na požádání jim musí být uděleno slovo. O své činnosti podají řediteli minimálně jednou ročně zprávu, ve které uvedou výsledky své kontrolní činnosti.<sup>16</sup>

#### *2.5.3 Účetnictví o. p. s.*

Zákon o účetnictví umožňuje vést účetnictví obecně prospěšných společností ve zjednodušeném rozsahu pouze v případě, že řádná ani mimořádná účetní závěrka nemusí být ověřena auditorem. V případě, že o. p. s. byla v účetním období, za něž je sestavována účetní závěrka, příjemcem dotací ze státního rozpočtu, z rozpočtu obce nebo jiného územního orgánu popřípadě státního fondu a výše těchto příjmů přesáhne za období **1 000 000 Kč**, je obecně prospěšná společnost povinna vypracovat účetní závěrku v plném rozsahu. Může nastat také druhá podmínka pro audit účetní závěrky, a to v případě, kdy o. p. s. překročí výši **čistého obrátu 10 000 000 Kč**. Účetní závěrka obsahuje rozvahu, kde účetní jednotka vykáže stav aktiv a majetku se kterým hospodaří a také pasiva a závazky, které představují zdroj krytí. Součástí je rovněž výkaz zisku a ztráty, ve kterém je účetní jednotka povinna vykázet náklady a výnosy. Zde je však důležité, aby byly vykázaný odděleně za hlavní činnost, doplňkovou činnost a náklady,

---

<sup>16</sup> Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů

či případné výnosy správy obecně prospěšné společnosti. Příloha tvoří také nedílnou část účetní závěrky, jelikož jsou zde uvedeny informace, které doplňují výkazy tvořící účetní závěrku a podávají potřebné vysvětlení uvedených údajů. Povinným údajem v účetní závěrce je název účetní jednotky, její sídlo, pokud bylo přiděleno identifikační číslo, je nutné jej uvést. Rovněž je potřeba uvést právní formu, kterou je v případě obecně prospěšné společnosti právnická osoba. V účetní závěrce najdeme také účel, za kterým byla samotná organizace zřízena a informace o doplňkových činnostech.

**Výroční zpráva** podává informace o skutečnostech, které nastaly po rozvahovém dni, jestliže jsou významné, pak jsou zde zpracovány činnosti, které obecně prospěšná společnost v daném období vykonala, jak přispěla k životnímu prostředí nebo zda se podílela na výzkumu a jakých dosáhla v této oblasti výsledků. Organizace tedy ve své zprávě zhodnotí veškerou činnost, ať se jednalo o hlavní činnost, která naplňuje účel o. p. s., doplňkové činnosti a případné další výkony v této oblasti.<sup>17</sup> Tato zpráva nám tedy komplexně podá informace jak z finanční sféry, tak nefinanční. Díky tomu si můžeme udělat ucelený pohled na tuto neziskovou organizaci a rovněž zjistíme, jak se též její členové zapojují do činnosti a kterých cílů chtějí zaměstnanci a členové orgánů v budoucnu dosáhnout.

#### *2.5.4 Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost*

Proces transformace o. s. na obecně prospěšnou společnost upravuje zákon č. **68/2013 Sb., o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost a o změně zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů**, ve znění pozdějších předpisů. Tento právní předpis upravuje pouze změnu právní úpravy občanského sdružení, které vzniklo dle zákona o sdružování občanů na o. p. s. Stávající sdružení se tedy neruší, nezaniká, mění se pouze jeho právní poměry.

Změna právní formy je možná pouze, pokud souhlasí všichni členové sdružení. Jestliže člen neudělí souhlas bez závažného důvodu, může se sdružení domáhat u soudu, aby byl souhlas nahrazen soudním rozhodnutím. Stane se tak, jestliže soud nezjistí ospravedlnitelné důvody. O rozhodnutí o změně právní formy je nutno vyhotovit notář-

---

<sup>17</sup> Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

ský zápis, jenž nahrazuje základací listinu o. p. s. a musí obsahovat náležitosti, které jsou vyžadovány zákonem, jenž upravuje právní poměry obecně prospěšné společnosti, tedy zákonem **č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech**, ve znění pozdějších předpisů. Notářský zápis rovněž obsahuje určení osob, jež budou vykonávat funkci člena správní rady, ředitele, zakladatelů. Zakladatelé jsou povinni podat návrh na zápis změny právní formy do rejstříku obecně prospěšných společností do **90 dnů** ode dne rozhodnutí. Pokud nebude tato lhůta dodržena, nelze podat návrh na základě tohoto rozhodnutí. V taktovém případě je nutné vyhotovit nové rozhodnutí ve formě notářského zápisu.

Dnem, kdy byl proveden zápis o změně právní formy do rejstříků obecně prospěšných společností, zaniká členům občanského sdružení členství. Obecně prospěšná společnost je také povinna do **30 dnů** od zápisu zveřejnit změnu v Obchodním věstníku a do **15 dnů** oznámit tuto změnu Ministerstvu vnitra, které provede vyznačení údaje o změně právní formy v evidenci podle právního předpisu upravujícího sdružování občanů.

Problém však nastává u sdružení, která poskytovala sociální služby a chtějí v této činnosti nadále pokračovat. Rejstříkový soud vyžaduje doložit potvrzení o registraci sociální služby, které vydává příslušný krajský úřad. Avšak, krajský úřad k registraci služby vyžaduje přidělené identifikační číslo, které společnost získá až po svém vzniku, tedy po registraci. Nastává tedy situace, kdy není možné provést registraci o. p. s. ani sociální služby. „Východiskem z tohoto „bludného kruhu“ je založení o. p. s., jejíž hlavní činností bude jiná činnost, resp. služba neposkytovaná podle zákona o sociálních službách (např. vzdělávání). Později, po zaregistrování a vzniku o. p. s., je možné zaregistrovat sociální službu na krajském úřadě a podat na rejstříkový soud návrh na změnu hlavní činnosti, radí Ing. Krátký“ (2013).

Znova je nutno podotknout, že transformace občanského sdružení, případně jiné právní formy byla možná pouze do 31. 12. 2013. Jestliže tak organizace neučinila, tato možnost už je již vyloučena a může změnit právní formu pouze na ústav, popřípadě jinou právní formu, již upravuje NOZ.

## *2.6 Srovnání občanského sdružení, spolku, ústavu a obecně prospěšné společnosti*

V tabulce 2.1 jsou pro přehlednost hlavních charakteristik jednotlivých organizací zmíněny podstatné rozdíly mezi těmito organizacemi. Tato tabulka poskytuje organizacím, jež uvažují o změně právní formy srovnání občanského sdružení, spolku, ústavu a obecně prospěšné společnosti. Je nutné opět upozornit, že na obecně prospěšnou společnost mohlo občanské sdružení provést změnu právní formy pouze do 31. 12. 2013. V případě ústavu byla situace jiná a to v registraci nově vzniklé právnické osobě, neboť jí mohli zakladatelé provést až po 1. 1. 2014. Tedy přípravné práce na transformaci občanského sdružení na ústav mohly započít v roce 2013, avšak organizace mohla vzniknout až v roce 2014. Srovnání může pomoci také v orientaci v orgánech jednotlivých právnických osob, neboť jsou legislativou vyžadovány v různé míře. Také důležitou informací, jež tabulka obsahuje, je rozsah účetnictví, neboť může nastat situace, kdy nebude v organizaci pracovník, schopen vést účetnictví v plném rozsahu a organizaci díky této povinnosti mohou vzniknout náklady, které jsou nutné k zabezpečení řádného vedení účetnictví. S rozsahem účetnictví také souvisí povinnost auditu, a proto tabulka 2.1 obsahuje podmínky auditu účetní závěrky.

Tab. 2.1 Srovnání občanského sdružení, spolku, ústavu a obecně prospěšné společnosti

Právní forma	Právní úprava (právnických osob)	Vznik	Povinné orgány	Rozsah účetnictví, povinnost auditu	Povinnost auditu	Výroční zpráva, zveřejnění
Občanské sdružení (zrušeno zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)	- zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů,	- dnem registrace u ministerstva vnitra	- valná hromada - rada sdružení - předseda	- účtování v jednoduché soustavě účetnictví - zjednodušený rozsah - plný rozsah	- pouze v případě, že by musela být ÚZ ověřena auditorem	- výroční zpráva je dobrovolná - zveřejnění není předepsáno
Spolek	- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník	- dnem zápisu do veřejného rejstříku (spolkový rejstřík)	- statutární orgán. - nejvyšší orgán - dobrovolné orgány (kontrolní komise, rozhodčí komise)	- zjednodušený rozsah - plný rozsah	- není povinný	- není předepsána zákonem o účetnictví, ani novým občanským zákoníkem
Ústav	- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník	- dnem zápisu do veřejného rejstříku, (rejstřík ústavů)	- statutární orgán - správní rada - dozorčí rada	- plný rozsah	- jestliže ověření vyžadují stanovy nebo hodnota čistých aktiv překročí 10 mil. Kč	- povinně - zveřejnění do 6 měsíců po skončení účetního období uložením ve sbírce listin
Obecně prospěšná společnost	- zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů	- dnem zápisu do veřejného rejstříku (rejstřík obecně prospěšných společností)	- ředitel - správní rada - dozorčí rada	- zjednodušený rozsah, - plný rozsah	- o. p. s. je příjemce dotací z rozpočtu obcí, územních orgánů nebo státního rozpočtu a výše těchto příjmů přesáhne 1 mil. Kč  - jestliže výše čistých aktiv přesáhne hodnotu 10 mil. Kč	- povinně - zveřejnění uložením do sbírky listin, nejpozději do 30 dnů od schválení správní radou

Zdroj: Zákony uvedené v Tab. 2.1 a vlastní zpracování

## **Právní forma**

Veškeré nestátní neziskové organizace uvedené v tab. 2.1 jsou právnickými osobami.

## **Vznik**

Od 1. 1. 2014 se nově vzniklé organizace zapisují do veřejného rejstříku, ve kterém jsou vedeny spolky, ústavy, ale také nadace, o. p. s. a další. Spolky a ústavy vznikají až dnem zápisu do tohoto rejstříku. Občanská sdružení, která nelze od nového roku zakládat vznikala dnem registrace u ministerstva vnitra. Avšak obecně prospěšné společnosti mají jistou podobu s organizacemi, které jsou upravovány NOZ, a to v tom, že jsou také zapisovány do veřejného rejstříku. Tento zápis však musel být proveden do 31. 12. 2013.

Od 1. 1. 2014 je tedy možné založit pouze spolek nebo ústav. Pokud tedy nebyla obecně prospěšná společnost založena do konce roku 2013, není možné mít tuto právní formu. Pokud se tak stalo v případě občanského sdružení, které chtělo být od nového roku o. p. s., bude zapotřebí změnit právní formu z o. s. na spolek, případně ústav.

## **Orgány**

Každá z organizací uvedených v tab. 2.1 má svůj vrcholný orgán, který jedná jménem organizace navenek. Existují také výjimky, které jsou spíše formální, jelikož v občanském sdružení vykonává tuto funkci valná hromada, která je tvořena všemi členy a jejíž činnost je dána především stanovami. Obdobně je tomu v případě spolku, avšak zde je statutárním tedy nejvyšším orgánem buďto výbor, skládající se z více členů, nebo předseda. Funkci předsedy nalezneme také v případě občanského sdružení, avšak zde je tato funkce přidělena členu rady, který jedná jménem této rady. Ředitel je statutárním orgánem ústavu a také obecně prospěšné společnosti. Společným znakem činnosti ředitele v těchto organizacích je, že nesmí vyvíjet činnost v jiných orgánech.

Výkonným orgánem, který řídí a koordinuje činnost uvnitř organizace, pokud se jedná o občanské sdružení, je rada sdružení. Spolek je povinen určit svůj nejvyšší orgán, jenž bude výkonným orgánem. Správní rada je povinným výkonným orgánem ústavu a obecně prospěšné společnosti. Do hlavní náplně těchto orgánů patří schvalování plánovaných činností, jejich financování a hospodaření organizace jako celku. Ačkoliv

se tedy výkonné orgány organizací liší především v názvu, jejich činnosti jsou téměř totožné. Nejsilnější shodu lze nalézt, co se působnosti a názvů orgánů týče, u ústavu a o. p. s. Nesmíme však opomenout další orgány, které jsou v organizacích, jako například dozorčí rady, které dohlížíjí na činnosti zmíněných orgánů. Všimněme si, že ústav a o. p. s. má opět povinnost ze zákona zřídit dozorčí radu, ale spolek si může tento orgán zřídit dle svého uvážení a potřeby.

### **Rozsah účetnictví**

Co se rozsahu účetnictví týče, měla značnou výhodu občanská sdružení, která mohla vést účetnictví v soustavě jednoduchého účetnictví, pokud nepřesáhnou celkové příjmy za poslední účetní uzavřené účetní období 3 000 000 Kč. Byla-li účetní jednotka založena poté, co byla tato soustava zrušena, mohla vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, protože nemá povinnost ověření účetní závěrky auditorem.

Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu mohla vést opět občanská sdružení, ale také obecně prospěšná společnost, jestliže vznikla do konce roku 2013. Účetnictví v plném rozsahu musí být vedeno o. p. s., jestliže účetní závěrka musí být ověřena auditorem, viz povinnost auditu. V případě občanského sdružení byla stanovena podmínka, že mohou účtovat ve zjednodušeném rozsahu, jestliže nebylo vyžadováno ověření účetní závěrky auditorem. Ústav a spolek jsou povinni vést účetnictví v plném rozsahu, jelikož se na ně nevztahuje výjimka dle § 9 zákona o účetnictví, aby tyto právnické osoby mohly vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.

Ústav je povinen předložit účetní závěrku k ověření auditorem v případě, že jeho čistá aktiva překročí hodnotu 10 000 000 Kč nebo je tato povinnost stanovena ve stanovách nebo statutu ústavu. Obecně prospěšná společnost je povinna nechat účetní závěrku ověřit auditorem, pokud je příjemcem dotace ze státního rozpočtu, rozpočtu obcí a územních orgánů. Tento příjem přesáhne 1 mil. Kč nebo výše čistých aktiv přesáhne hodnotu 10 000 000 Kč, což je shodné s ústavem.

### **Dokumenty uložené ve sbírce listin**

Sbírka listin obsahuje informace o jednotlivých právnických osobách. Spolek je povinen uložit do sbírky listin své stanovy, dokument obsahující usnesení o ustanovující schůzi pokud byl založen tímto způsobem. Dále je nutné uvést rozhodnutí orgánu, který

je odpovědný za založení, zrušení nebo také přeměnu pobočného spolku. Rozhodnutí, na jehož základě byl jmenován, odvolán funkcionář, případně jiné ukončení jeho činnosti musí být také uloženo ve sbírce listin. Účetní závěrka ani výroční zpráva spolku nemusí být uložena do sbírky listin. Tato povinnost by mohla vzniknout v budoucnu, jelikož byl projednáván zákon o statutu veřejné prospěšnosti, avšak dne 12. 9. 2013 byl senátem zamítnut (usnesení č. 329). Spolek také uvádí další rozhodnutí, jež se týkají této právnické osoby, jako například změna právní formy, sloučení s jiným spolkem, rozhodnutí soudu o úpadku, likvidaci a další dokumenty, jež jsou vyžadovány zákonem **č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.**

Ústav také zveřejňuje obdobné informace o svém vnitřním uspořádání, orgánech a funkcionářích jako v případě spolku. Avšak ústav musí svou výroční zprávu zveřejnit ve sbírce listin nejpozději do šesti měsíců po skončení účetního období. Zakladatelé také mohou určit i jiný způsob zveřejnění, který uvedou v zakládací listině.<sup>18</sup>

V případě obecně prospěšné společnosti není předepsána povinnost zveřejnit výroční zprávu ve sbírce listin, avšak musí být veřejně přístupná, například v sídle společnosti. Výroční zpráva je zveřejněna v termínu, který je stanoven správní radou, avšak nejpozději do šesti měsíců po skončení období, za které je sestavena. Pokud se jedná o první výroční zprávu, musí být zveřejněna nejpozději do 18 měsíců od svého vzniku.<sup>19</sup>

Při rozhodování, by měla organizace zohlednit veškerá hlediska, která se týkají změny právní formy. Jestliže se občanské sdružení stalo od 1. 1. 2014 spolkem, nebo provedlo transformaci na obecně prospěšnou společnost, je zde značná výhoda ve vedení účetnictví, neboť mohou tyto organizace vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Ačkoliv je ústav povinen vést účetnictví v plném rozsahu, povinnost ověření účetní závěrky vzniká po překročení čistého obrátu 10 000 000 Kč. Tato podmínka platí také u obecně prospěšné společnosti, avšak zde souvisí s ověřením účetní závěrky auditorem ještě jedna podmínka a tou je přijetí dotace ze státního rozpočtu, rozpočtu obcí, územních orgánů vyšší než 1 000 000 Kč. Z čehož může mnohým organizacím

---

<sup>18</sup> Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

<sup>19</sup> Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů



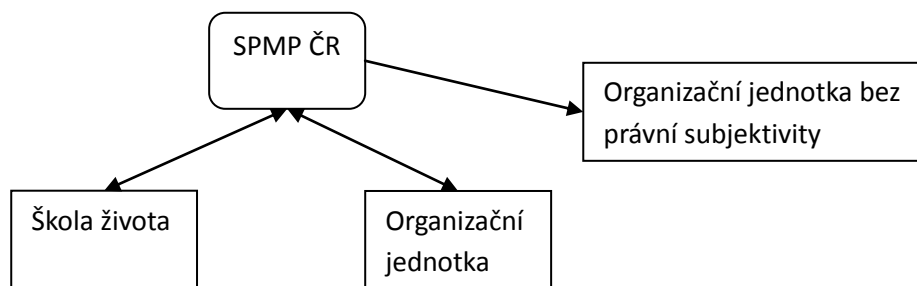
vznikat povinnost vést účetnictví v plném rozsahu. Je na místě, aby organizace důkladně zvážila, jaká právní forma je vhodná nejen z důvodu vnitřního uspořádání v podobě orgánů a jejich funkcionářů, ale také z důvodu doplňkové činnosti, kterou chce v budoucnu vykonávat.

### 3. Charakteristika občanského sdružení Škola života - denní stacionář

#### 3.1 Popis právní úpravy zařízení

Následující část textu se bude věnovat občanskému sdružení, které působilo **do 31. 12. 2013**, poté bylo nuceno ukončit činnost, protože vešel v platnost nový občanský zákoník, kterým pozbývá platnost zákon **č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů**. Než začneme samotnou právní úpravou tohoto občanského sdružení Škola života - denní stacionář (dále jen „Škola života“), musíme si objasnit, jak samotná organizace vznikla. Škola života vznikla ve spolupráci s občanským sdružením Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice, o. s. (dále jen „SPMP“), které vzniklo 18. června 1969 za účelem podpory lidí s mentálním postižením, jelikož v té době nebyly sociální služby především pro tuto skupinu lidí na dostačující úrovni a ve většině případů se o mentálně postižené občany starali rodiče. Občanské sdružení SPMP začalo zakládat své organizační jednotky v České republice, stejně tak vznikla také okresní organizace Škola života, denní stacionář ve Frýdku-Místku v roce 1991. Organizační jednotka ve Frýdku-Místku má svou právní subjektivitu, z čehož vyplývá, že jednotka může jednat a vystupovat za o. s. (v rámci skutečností týkajících se samotné organizační jednotky) vlastním jménem, ale také nést odpovědnost za závazky a povinnosti z těchto vztahů vyplývající.

Obr. 3.1 Znázornění organizační soustavy občanského sdružení a jejich organizačních složek



Zdroj: Vlastní zpracování

Toto jednoduché schéma popisuje strukturu občanského sdružení, kde v čele stojí SPMP, se kterým spolupracuje vzniklá organizační jednotka Škola života. Může také nastat situace, kdy organizační jednotka nemá právní subjektivitu. V takovém případě

by bylo řídicím orgánem SPMP, které by rozhodovalo o řízení pobočky, jednalo by za ni v obchodních vztazích a tedy i neslo odpovědnost za závazky subjektu.

Občanské sdružení Škola života **je právnická osoba**, za kterou jedná osoba uvedená ve stanovách. Ve většině případů se touto osobou stává ředitel popřípadě předseda sdružení, který jej zastupuje navenek. Jestliže tato osoba není určena, považuje se za ní přípravný výbor, který je sestaven při založení organizace.

### *3.2 Poskytované služby a jejich forma*

Služby Školy života jsou poskytovány dle zákona **č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů**, který mimo jiné upravuje poskytování služeb osobám, které mají sníženou soběstačnost a nacházejí se v situaci, kdy potřebují pomoc jiné fyzické osoby.<sup>20</sup>

Škola života je zaměřena na klienty, kteří jsou zdravotně postižení a to jak tělesně, mentálně, tak i smyslově nebo trpí tzv. kombinovaným postižením, čímž se rozumí například smyslové a tělesné postižení. Služby jsou poskytovány za účelem začlenění jedince do společnosti nejen mezi samotnými postiženými, ale také mezi veřejností. Mezi základní poskytované služby dále řadíme běžné denní úkony, při kterých potřebuje klient pomoci, jimiž mohou být například oblékání, příprava jídla, osobní hygiena. Denní stacionář dále zabezpečuje výchovné a vzdělávací aktivity pro své klienty buďto výukou v učebně nebo manuálními pracemi v dílnách. Cílem těchto činností je rozvíjení jejich motoriky. Klientům je také zprostředkováván společenský život formou kulturně-společenských a sportovních akcí. Nesmíme opomenout pomoc při uplatnění práv klientů a také poskytnutí potřebné pomoci při osobních záležitostech.

Co se týká formy, jedná se o **ambulantní službu**, čili klient, využívající služby Školy života dochází do tohoto zařízení, kde mu jsou poskytnuty služby.

### *3.3 Účetnictví organizace*

Jelikož účetní jednotka vznikla v roce 1991, bylo účetnictví vedeno v **soustavě jednoduchého účetnictví**. Příjmy a výdaje veškerých peněžních prostředků byly evidovány v peněžním deníku, kde následovalo rozdělení na hotovost v pokladně a na

---

<sup>20</sup> Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

peněžní prostředky u finančních institucí. Jednotlivé položky peněžního deníku byly dále členěny na příjmy a výdaje určené na provoz Školy života a na prostředky, jež byly přijaty a byly vynaloženy na financování doplňkové činnosti, tedy ostatní činnosti vykonávané organizací. Do této knihy se zapisují účetní operace na základě příjmového pokladního dokladu, výdajového pokladního dokladu a výpisu z bankovního účtu. Účetní doklady byly připevněny přímo v peněžním deníku pro následnou kontrolu a také archivaci dokladů. Jelikož byla organizace příjemcem dotací z Ministerstva práce a sociálních věcí a také dotací od města Frýdek-Místek, bylo nutné každoročně vyúčtovat výdaje, na něž byly dotace použity s doložením dokladů, jež se týkají jednotlivých výdajů.

Dalšími knihami, které o. s. vedlo, byla kniha faktur přijatých a kniha faktur vydaných, v nichž byly evidovány závazky a pohledávky. Organizace však byla nucena zřídit další pomocnou knihu pro sledování dalších výdajů, které zaznamenávala do pomocného deníku. Byly zde vedeny údaje o mzdách, odvodech sociálního pojištění a zdravotního pojištění za organizaci a taktéž za zaměstnance. Dále výdaje na teplo, elektrickou energii, kancelářské potřeby a další potřebné výdaje zabezpečující chod organizace. Mzdy zaměstnanců byly také zaznamenávány na mzdových listech, které byly v občanském sdružení základem pro vystavení evidenčních listů pro důchodové pojištění. Mzdový list je také podklad pro zúčtování zálohy na daň z příjmů fyzické osoby. Evidence majetku Školy života nebyla vedena formou inventárních karet a veškerý majetek byl veden pouze v seznamu majetku, který obsahoval obdobné informace inventárních karet, tedy popis majetku, cenu, inventární číslo, apod.

### *3.4 Zdroje financování občanského sdružení*

Ačkoliv je občanské sdružení nestátní nezisková organizace, hlavním zdrojem financování jsou **provozní dotace** ze státního rozpočtu poskytované Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Provozní dotace jsou získávány také od města Frýdek-Místek, kde organizace sídlí, za účelem zvýšení podpory lidí s mentálním postižením. Služby Školy života jsou zpoplatněny, čímž se tyto poplatky stávají také příjmem tohoto zařízení. Nesmíme ovšem opomenout podporu dárců, kteří podporují o. s. finančními i nefinančními dary a příspěvky, které poskytuje SPMP. Zásadní problém financování tohoto občanského sdružení, jako většiny neziskových organizací, představuje nestabilita výše dotací a příspěvků. Bylo tudíž obtížné stanovit

dlouhodobý finanční plán, jelikož se mohla vyskytnout velmi výrazná odchylka ve výši příjmů.

### Úhrada služeb poskytnutých klientům občanským sdružením

Poplatky vybírané za poskytnuté služby od klientů jsou jedním z velmi důležitých příjmů, jelikož představují značnou část příjmů organizace.

**Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociální péči**, omezuje maximální výši úhrady za služby. Částka **130 Kč za hodinu** je horní hranice sazby za poskytnutí služby klientům. Z toho důvodu bylo nutné stanovit výši poplatku na takové úrovni, která bude odpovídat nejen legislativě České republiky, ale také výši příspěvků, který klienti obdrží od Okresní správy sociálního zabezpečení na hrazení svých potřeb. Tyto příspěvky jsou stanoveny dle stupně jejich postižení, stanovených dle jejich závislosti na pomoci druhé osoby. Škola života proto sestavila ceník služeb, který zohledňuje stupeň postižení a dobu strávenou ve stacionáři.

Tabulka 3.1 uvádí výši poplatku za čas, který klient strávil ve stacionáři. Tyto údaje byly zakotveny ve vnitřní směrnici organizace.

Tab. 3.1 Výše poplatků za služby poskytované klientům

Čas strávený ve stacionáři	0 stupeň	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň	IV. stupeň
1 hod.	85 Kč	85 Kč	85 Kč	85 Kč	85 Kč
2 hod.	89 Kč	90 Kč	120 Kč	140 Kč	150 Kč
3 hod.	92 Kč	95 Kč	140 Kč	160 Kč	170 Kč
4 hod.	96 Kč	105 Kč	150 Kč	175 Kč	190 Kč
5 hod.	99 Kč	110 Kč	155 Kč	180 Kč	200 Kč
6 hod.	103 Kč	115 Kč	160 Kč	185 Kč	205 Kč
7 hod.	106 Kč	120 Kč	165 Kč	190 Kč	210 Kč
8 hod.	110 Kč	125 Kč	170 Kč	195 Kč	215 Kč
9 hod.	114 Kč	130 Kč	175 Kč	200 Kč	220 Kč

Zdroj: Vnitřní směrnice organizace

Z tab. 3.2 lze vyčíst, že klient platil za služby poskytnuté ve Škole života na základě toho, kolik času mu bylo věnováno. Důležité je, že klient neplatil každou hodinu zvlášť, ale ceny byly stanoveny dle celkových hodin, tedy cena rostla s každou hodinou a byla stanovena na daný počet hodin. Je tedy možno říci, že klient za každou další hodinu strávenou v zařízení zaplatit pouze „příplatek“ k ceně předchozí. Nenásobil se tedy strávený čas a hodinová sazba. Maximální poskytovaná doba služeb Školy života byla 9 hodin. Součástí poplatků za služby občanského sdružení byl rovněž tzv. udržovací poplatek, který byl klient povinen uhradit, jestliže se nedostavil do stacionáře bez předchozího ohlášení své nepřítomnosti. Byl stanoven ve výši **85 Kč** za každý den této nepřítomnosti. Důvodem zavedení tohoto poplatku, byla zkušenost, kdy se klienti nedostavili a dopředu neinformovali o své nepřítomnosti, avšak organizace byla nucena vynaložit náklady na chod organizace.

### *3.4.1 Analýza financování občanského sdružení*

#### *a) Příjmy*

Následující část se zabývá jednotlivými zdroji financí, jejich strukturou a vývoji od roku 2009 do r. 2013. Nejprve se zaměřuje na příjmy organizace - v jednoduchém členění na příjmy, které byly určeny k provozní činnosti a ostatní příjmy představovány zdroji financování vedlejší činnosti. Údaje o výši příjmů jsou obsaženy v tab. 3.2.

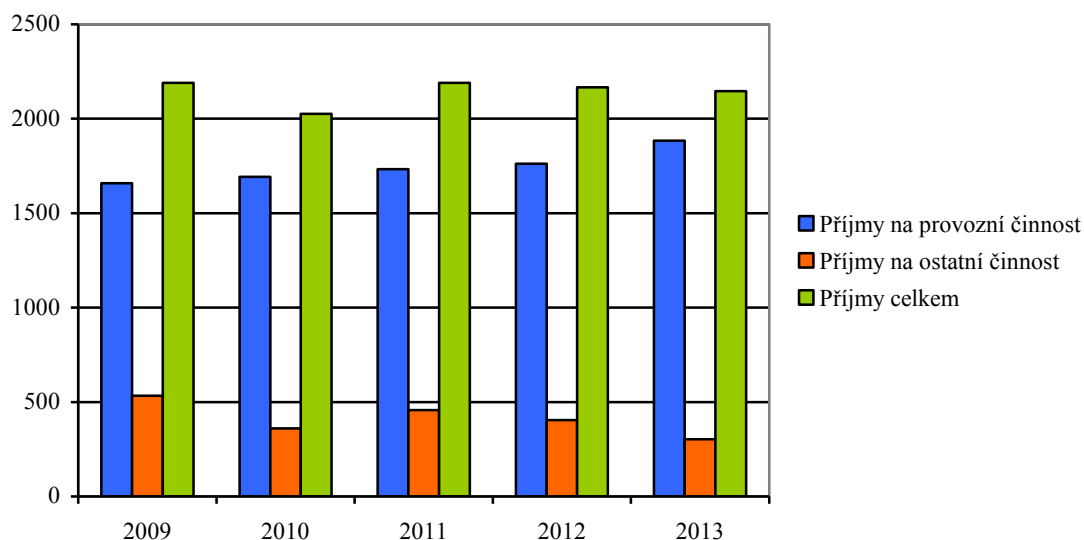
Tab. 3.2 Příjmy v letech 2009 – 2013 (v tis. Kč)

Rok	Příjmy		
	Provozní činnost	Ostatní činnost	Příjmy celkem
2009	1 658	533	2 191
2010	1 693	360	2 026
2011	1 734	457	2 191
2012	1 762	405	2 167
2013	1 844	303	2 147

Zdroj: Zpráva o hospodaření v letech 2009 - 2013

Údaje uvedené v tab. 3.2 jsou znázorněny v grafickém vyjádření v grafu 3.1, přičemž rok 2013 je podrobně rozpracován v grafu 3.2 a 3.3.

Graf 3.1 Grafické znázornění provozních, ostatních a celkových příjmů



Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

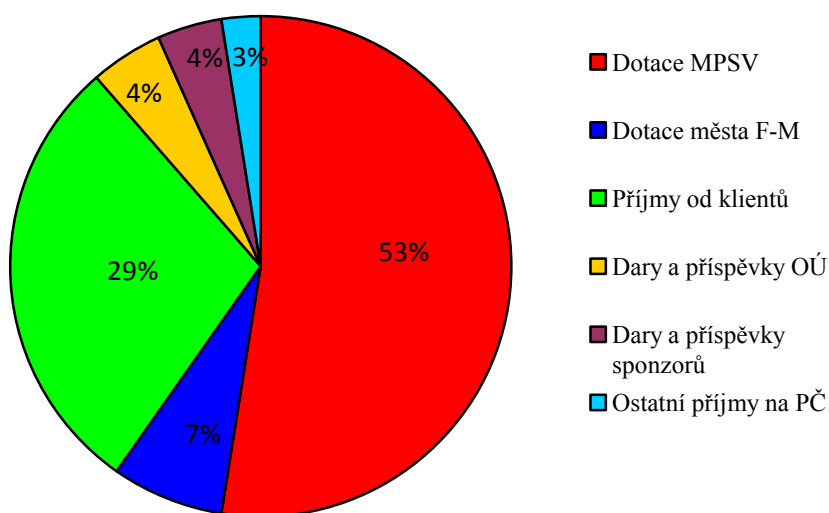
Z grafu vyplývá, že ve sledovaném období mají příjmy na provozní činnost rostoucí tendenci. Důvodem stále rostoucích příjmů byly nejen vyšší dotace, které organizace obdržela od Moravskoslezského kraje, ale také vyšší příjmy v podobě poplatků za služby od klientů. Vzhledem k tomu, že Škola života, stejně jako ostatní organizace obdobného zaměření, usilovala o nové klienty, musela přizpůsobit a rozšířit své služby. Nárůst těchto příjmů je patrný v každém roce. Například v roce 2009 tvořily částku 377 560 Kč, v roce 2013 to byla již částka 517 385 Kč. Příjem tedy v tomto období vzrostl o 139 825 Kč. Provozní dotace byly rozdělovány Ministerstvem práce a sociálních věcí a dále přerozdělovány MSK. Provoz zařízení byl také podporován městem Frýdek-Místek, které přispívalo formou dotace na provoz, ale také finančními prostředky ze vzdělávacího fondu. Dalšími příjmy, určenými na provozní činnost byly dary, které o. s. obdrželo od fyzických i právnických osob, ale také od některých měst, ze kterých pocházejí klienti.

Ostatními příjmy byly tvořeny dary ve formě finančního příspěvku, nebo také dary hmotného majetku nebo zásob, které jsou určeny k podpoře vedlejší činnosti Školy

života. Jsou jimi například zimní a letní hry pro handicapované, které Škola života organizuje. Rovněž jsou zde dotace z kulturního a sportovního fondu města Frýdek-Místek. Tyto příjmy netvoří ani jednu čtvrtinu celkových příjmů. Nesmíme však zapomenout, že vedlejší činnost pouze doplňuje hlavní činnost a tudíž jsou zdroje financování o poznání nižší.

V grafu 3.2 jsou zobrazeny příjmy na provozní činnost rozdělené dle jejich struktury v roce 2013.

Graf 3.2 Znárodnění složení příjmů na provozní činnost za rok 2013



Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

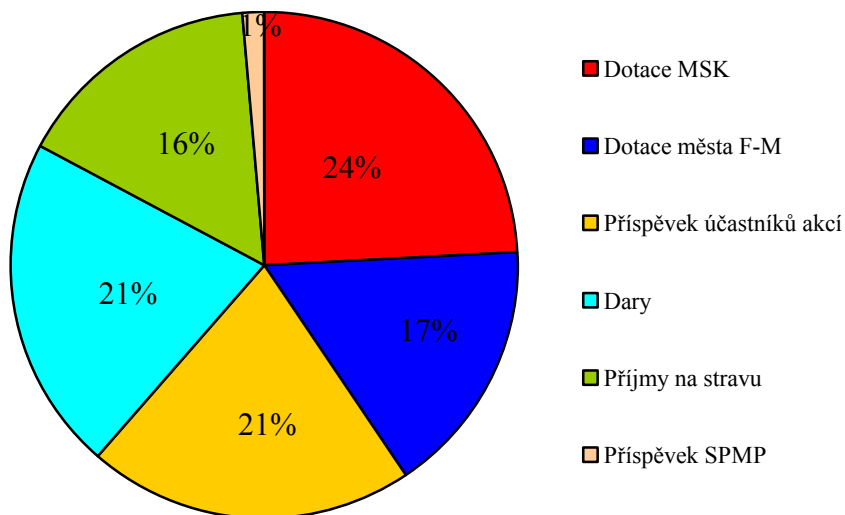
Graf zobrazuje hlavní zdroje financování, ze kterých byly v roce 2013 hrazeny výdaje na provoz organizace. Jak je patrné, největší podíl na financování organizace představuje dotace poskytovaná MPSV. Tento příjem tvoří 53 %, tudíž se stává nezbytným pro fungování a bez této finanční podpory by nebylo možné provozovat zařízení. Značný podíl na příjmech určených na provozní činnost, mají také poplatky, jež uhradili klienti za služby, poskytované stacionářem. V grafu můžeme rovněž vidět dotaci určenou na provoz zařízení, avšak v tomto případě poskytnutou městem Frýdek-Místek, jež se touto cestou snaží podporovat služby určené handicapovaným. Všimněme si, že 4 % podíl na financování mají také příspěvky a dary obecních úřadů. Jedná se o okolní města a vesnice, jejichž obyvatelé využívají služby Školy života. Musíme si uvědomit, že se jedná o prospěšnou činnost, protože by obec nemohla například takový stacionář zřídit a financovat sama, snaží touto formou podpořit zařízení, která její



občané navštěvují. Ostatní příjmy určené na provoz představují drobné příspěvky občanů, úroky z vkladů u finančních institucí a také příspěvek mateřského občanského sdružení SPMP.

Členění příjmů, jež organizace přijala v roce 2013 k financování svých ostatních (vedlejších) činností je znázorněno grafem 3.3.

Graf 3.3 Znázornění složení příjmů na ostatní (zájmovou) činnost



Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

Tak jako v případě provozních příjmů, tvoří největší podíl na financování dotace, avšak v tomto případě nebyly přiděleny přímo MPSV, ale byly poskytnuty prostřednictvím Moravskoslezského kraje, který se podílí na financování vedlejších činností organizace 24 %. Vedlejší činnost podporuje také město Frýdek-Místek 17 %, což znamená, že podíl tohoto příspěvku se značně přibližuje podílu MSK. Vzhledem k tomu, že mezi vedlejší činnosti organizace patří především sportovní, kulturní aktivity a pobyty, jež jsou pořádány nejen pro klienty Školy života, ale také pro ostatní organizace podobného zaměření, které přijíždějí ze zahraničí, tyto organizace přispívaly k financování těchto aktivit účastnickými příspěvky, jež představovaly příjem, bez kterého by bylo velmi obtížné tyto akce uspořádat. Samozřejmě nesmíme opomenout dary, jež jsou poskytnuty různými subjekty, které podporují zájmovou činnost. Dary jak fyzických, tak i právnických osob, jsou nejen ve finanční, ale také v materiální podobě a podporují vedlejší činnost organizace. Vzhledem k tomu, že je v zařízení poskytována strava v dopoledních hodinách, představují ostatní příjmy také prostředky určené na

stravu. Nesmíme také opomenout příspěvek SPMP, které také podporuje vedlejší činnost.

*b) Výdaje*

Výdaje jsou, stejně jako příjmy, děleny na finanční prostředky vynaložené na provozní činnost, která zabezpečuje hlavní náplň organizace, a na výdaje určené na vedlejší činnost doplňující cíl občanského sdružení. V následující tabulce (tab. 3.3) vidíme tyto dvě skupiny výdajů a také výdaje celkem.

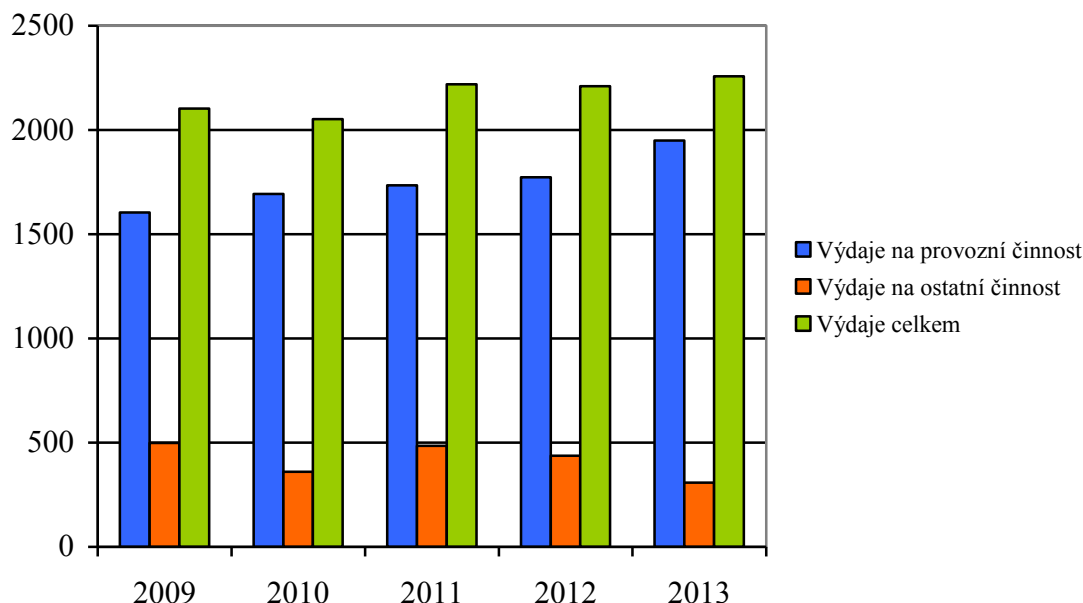
Tab. 3.3 Výdaje v letech 2009-2013 (v tis. Kč)

Rok	Výdaje		
	Provozní činnost	Ostatní činnost	Výdaje celkem
2009	1 604	498	2 102
2010	1 693	360	2 052
2011	1 734	485	2 219
2012	1 773	437	2 210
2013	1 949	308	2 257

Zdroj: Zpráva o hospodaření v letech 2009 - 2013

V grafu 3.4 byly údaje uvedené v tab. 3.3 znázorněny v grafické podobě k přehlednému porovnání výše těchto údajů za sledovaná období.

Graf 3.4 Grafické znázornění provozních, ostatních a celkových výdajů



Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

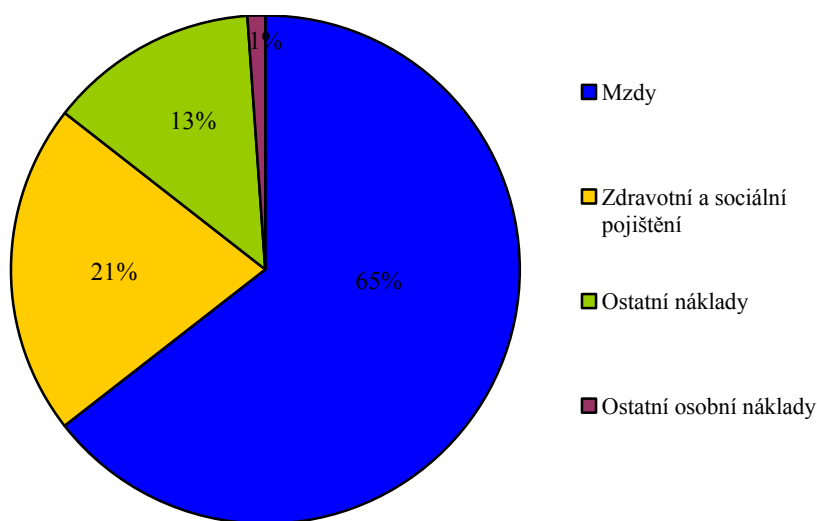
Výdaje na provozní činnost představovaly především mzdy zaměstnanců, a další náklady spojené s provozem organizace, které tvoří úhrady za teplo, vodu, elektřinu a nájem prostor, v nichž daná organizace sídlila. Součástí jsou rovněž náklady na údržbu, nutné opravy k zajištění bezproblémového chodu.

Vedlejší činnost a výdaje na ni vynaložené zahrnuje financování olympijských her a podobných kulturně společenských akcí pořádaných pro handicapované a různé akce Školy života, jimiž je buďto sama organizace pořadatelem, případně se jich klienti zúčastnili (například plesy, rehabilitační pobyty apod.).

Porovnáme-li celkové příjmy a výdaje na provozní činnost za sledovaná období, zjistíme, že se pohybují ve stejné výši jako příjmy a výdaje na doplňkovou činnost. Je to způsobeno tím, že organizace veškeré finanční prostředky využívá v co největší možné míře k financování svých aktivit a podpory handicapovaných.

Výdaje byly taktéž jako příjmy za rok 2013 zpracovány v členění na provozní výdaje grafem 3.5 a na výdaje na ostatní činnost grafem 3.6.

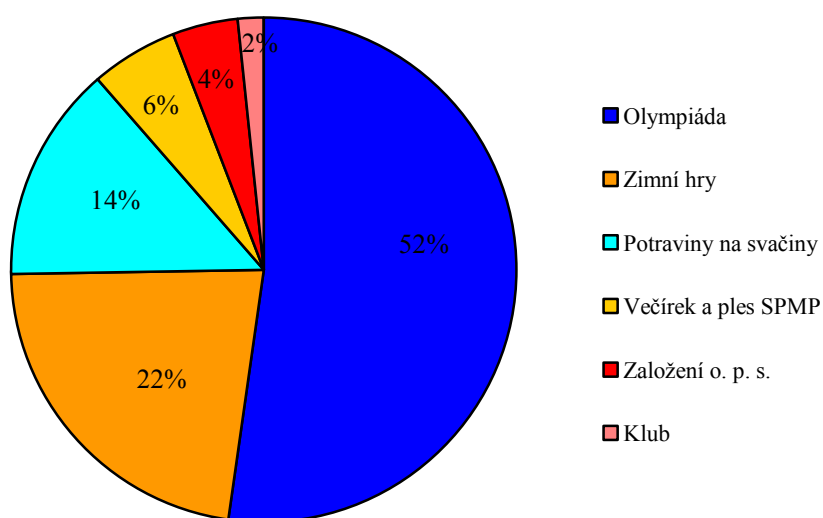
Graf 3.5 Znázornění členění výdajů na provozní činnost v roce 2013



Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

Provozní výdaje občanského sdružení tvořily v roce 2013 především mzdy zaměstnanců, které představují 65 % podíl. Se mzdovými náklady souvisí samozřejmě odvody pojistného na všeobecné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení, které tvoří druhý nejvyšší provozní výdaj. Ostatní náklady jsou tvořeny výdaji na elektřinu, plyn, vodovod a další služby, jež jsou nezbytné na provoz. Osobní náklady byly tvořeny především odměnami zaměstnancům.

Graf 3.6 Znázornění členění výdajů na ostatní činnost v roce 2013



Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

V grafu 3.6 jsou zobrazeny především výdaje, jež byly vynaloženy na zájmovou činnost organizace v roce 2013. Na uspořádání olympiády v roce 2013 bylo vynaloženo téměř 161 tisíc, což představovalo 52 % výdajů na zájmovou činnost. Další činností, jejíž byla Škola života organizátorem, byly zimní hry, na které bylo vynaloženo 69 tisíc. Jelikož byla organizace příjemcem příjmů na stravu, musely také být také ve vedlejší činnosti výdaje na potraviny. V tomto roce však vznikly jednorázové výdaje na založení o. p. s., které představovaly právní poradenství, náklady na služební cesty, úřední poplatky a kolky, které byly nezbytné k transformaci občanského sdružení na o. p. s.

#### *c) Výsledek hospodaření*

Výsledek hospodaření představuje rozdíl mezi celkovými příjmy a výdaji.

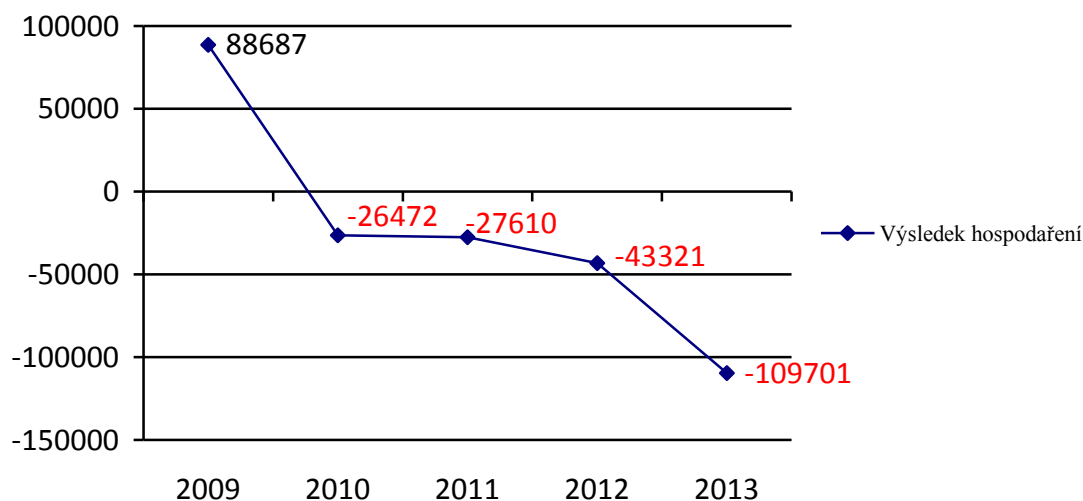
Tab. 3.4 Výsledek hospodaření v letech 2009-2012 (v Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Výsledek hospodaření	88 687	-26 472	-27 610	-43 321	- 109 701

Zdroj: Zpráva o hospodaření v letech 2009 - 2013

Z tab. 3.4 je patrné, že výsledek hospodaření za jednotlivá účetní období v letech 2009 až 2013 byl klesající, což je znázorněno v grafické interpretaci pomocí indifferenční křivky. Z grafu je patrné, do jak velké míry došlo k poklesu výsledku hospodaření. Graf 3.7 tedy znázorňuje klesající výsledek hospodaření v období roku 2009 – 2013.

Graf 3.7 Znázornění výsledku hospodaření v období let 2009 – 2013



Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

Jak je z grafu patrné, posledním obdobím, ve kterém byl kladný výsledek hospodaření, byl rok 2009 a od tohoto roku klesá, což znamená, že výdaje převyšovaly příjmy organizace. Důvodem byly stále rostoucí ceny veškerých služeb a potřeb, které jsou nezbytné pro poskytování služeb organizace. Škola života by sice mohla nalézt možné řešení ve zvýšení poplatků za služby od klientů, protože je to jeden z příjmů, které může přímo ovlivnit, avšak nastává riziko ztráty některých klientů, protože by museli vynaložit větší část svých příspěvků na sociální služby. Situace by se tudíž nemusela zlepšit, protože by namísto zvýšení příjmů, organizace o jednotlivé příjmy přišla. V budoucnu ovšem bude muset být nalezeno řešení této finanční situace, jelikož je ztráta rok od roku vyšší, není v žádném případě dlouhodobě únosná.

#### d) Dotace

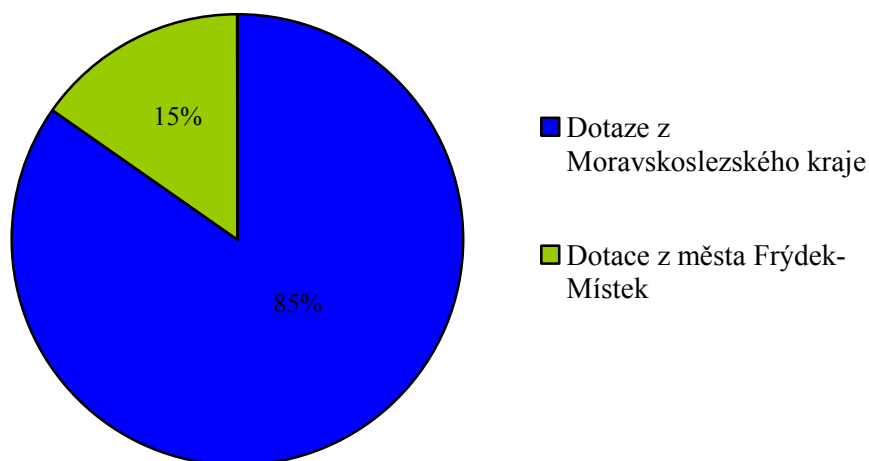
V tab. 3.5 jsou uvedeny dotace MSK a města Frýdek-Místek. Zaměříme se na tyto dva zdroje dotací, jelikož představují největší část poskytnutých dotací. Tyto dotace jsou za sledované období poskytovány každoročně.

Tab. 3.5 Dotace v letech 2009 – 2013

Rok	Dotace z Moravskoslezského kraje (v tis. Kč)	Procentuální podíl na celkových dotacích (v %)	Dotace města Frýdek-Místek (v tis. Kč)	Procentuální podíl na celkových dotacích (v %)
2009	1 160	83,57	228	16,43
2010	970	81,04	227	18,96
2011	910	80,04	227	19,96
2012	999	85,97	163	14,03
2013	1 008	84,85	180	15,15

Zdroj: Zpráva o hospodaření a vlastní zpracování

Graf 3.8 Podílu dotací poskytnutých Moravskoslezským krajem a městem Frýdek-Místek v roce 2013.



Zdroj: Zpráva o hospodaření v roce 2013 a vlastní zpracování

Jak je zřejmé, organizace byla značně závislá na dotacích **MSK**, jelikož představovaly nejen značnou část příjmů, ale také v porovnání s dotacemi, které byly poskytnuty městem Frýdek-Místek, jsou mnohem vyšší. Rozdíly ve výši vyplácených dotací MSK byly způsobeny tím, že finanční prostředky byly uvolňovány z rozpočtu kraje mezi mnoho neziskových organizací, které působily na jeho území. Je možné říci, že se pohybují kolem milionu, ale i 30-ti tisícová odchylka v dotaci na následující období, nám může zkomplikovat hospodaření malé organizace jakou je Škola života.

## 4. Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost

### 4.1 Kritéria pro transformaci na o. p. s.

Jak již bylo zmíněno, od 1. 1. 2014, kdy vstoupil v platnost zákon č. 89/2012 Sb., **občanský zákoník se ruší zákon o občanských sdruženích**. Občanská sdružení se musela rozhodnout, zda změni svou právní formu, to znamená, že se transformují na obecně prospěšnou společnost, ústav, případně na spolek. Podle **NOZ (§ 3045)** se občanská sdružení považují za spolky, které upravuje tento zákon, a organizační jednotky se stávají pobočnými spolky. V případě pobočného spolku musí být podán návrh na registraci u příslušného registračního soudu statutárním orgánem hlavního spolku do tří let od nabytí účinnosti NOZ. Tato situace by nastala také v případě občanského sdružení SPMP a Školy života. Jelikož je Škola života organizační jednotka s právní subjektivitou, stala by se od nového roku pobočným spolkem hlavního spolku SPMP. Na jaře roku 2013 mnoho neziskových organizací, které se musely zabývat transformací a změnou právní formy řešily problém, kdy nebylo zcela jasné, jestli bude moci spolek poskytovat sociální služby a proto se obracely s dotazy této tematiky na MPSV. Tento orgán vydal prohlášení k 4. 7. 2013, jehož obsahem bylo sdělení, že nebude odepřeno poskytování služby spolkům, jakožto právnickým osobám a tudíž mohou žádat o registraci sociálních služeb. Právní forma také nebude kritériem při poskytování dotací ze státního rozpočtu.<sup>21</sup>

Škola života se však rozhodla odloučit od občanského sdružení SPMP ke dni 31. 12. 2013, čímž se nestala od nového roku spolkem, a změnila svou právní formu na obecně prospěšnou společnost. Vedení nezvolilo možnost transformace na ústav, jelikož se stávající členové o. s. usnesli na schůzi, že ústav by mohl způsobit zavádějící dojem, protože většina ústavů v České republice poskytuje služby handicapovaným celoročně a nepůsobí mezi občany dobrým dojmem. Členové se tedy chtěli již v názvu a právní formě vyvarovat mylnému dojmu veřejnosti a rozhodli se pro transformaci na obecně prospěšnou společnost.

---

<sup>21</sup> Stanovisko MPSV ke spolkům jako poskytovatelům sociálních služeb



## *4.2 Postup transformace*

V návaznosti na podkapitolu 2.5.4 (Transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost), kde je již popsán postup transformace dle zákona č. 68/2013 Sb., o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost a o změně zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, se následující část zabývá praktickými kroky, jež byly nezbytné pro samotnou změnu právní formy organizace a také změny, které nastaly v souvislosti se vznikem obecně prospěšné společnosti.

### *4.2.1 Příprava na transformaci*

Přípravné práce započaly již v červenci roku 2013 ve spolupráci s advokátní společností, která pro organizaci zpracovávala založení o. p. s. Spolupráce byla nutná, protože v organizaci se nenacházeli zaměstnanci, kteří by měli odborné znalosti v rámci přeměny právní formy. Škola života byla povinna vypracovat zakládací listinu s předepsanými náležitostmi a důležitou podmínkou bylo, že musela být vyhotovena ve formě notářského zápisu. Dále bylo nutno založit správní radu a také dozorčí radu. Založit obecně prospěšnou společnost bylo nutné provést do října r. 2013, aby mohla organizace požádat krajský úřad o registraci jako poskytovatele sociálních služeb. Kdyby se tak nestalo, nemohla by organizace podat žádost o dotaci z MPSV, která musela být podána právě do konce měsíce října 2013.

### *4.2.2 Ukončení činnosti občanského sdružení Škola života denní stacionář*

Ukončení činnosti občanského sdružení provedl nejvyšší orgán sdružení, kterým je valná hromada. Vzhledem ke skutečnosti, že Škola života byla doposud okresní organizací, tedy organizační jednotkou občanského sdružení SPMP, bylo proto nutné požádat nejvyšší orgán občanského sdružení, jímž je „Republikový výbor“, o zrušení organizační jednotky. Písemnou formou organizační jednotka požádala o projednání a následné zrušení. Dále organizační jednotka také požádala, aby zřizovatel oznámil zrušení organizační jednotky Ministerstvu vnitra České republiky, které následně provedlo výmaz ze seznamu občanských sdružení. Oznámení Ministerstvu vnitra ČR bylo nutné provést do 15 dnů. Škola života musela také požádat Okresní správu sociálního zabezpečení ve Frýdku-Místku o zrušení registrace organizační jednotky občanského sdružení jako poskytovatele sociálních služeb. Důležitou součástí ukončení

činnosti bylo zrušení smluv se zaměstnanci, se kterými byl rozvázán pracovněprávní poměr, což bylo nutné také nahlásit zdravotním pojišťovnám a OSSZ. Nutné bylo také zrušení smluv s veškerými dodavateli, se kterými občanské sdružení spolupracovalo, například dodavatelé vody, elektřiny, tepla, ale také kanalizace, atd.

#### *4.2.3 Náležitosti zahájení činnosti o. p. s.*

Tato část práce vychází z podkapitoly 2.5.1, která se zabývá vznikem obecně prospěšné společnosti. Kromě vypracování zakládací listiny, založení správní a dozorčí rady bylo třeba podat návrh na zápis do rejstříku o. p. s. u rejstříkového soudu, který provedl zápis v nejkratším možném termínu. Návrh na zápis musel být podán do 90 dnů od založení o. p. s., také musela být přiložena zakládací listina.

Poté co obdržela organizace nové identifikační číslo, mohla uzavřít opět smlouvy na dodávku tepla, vody, elektřiny a dalších služeb. Dále také uzavřela nové smlouvy o pracovněprávním poměru se svými zaměstnanci. Bylo nutné se znovu registrovat u Okresní správy sociálního zabezpečení jako poskytovatel sociálních služeb a zaregistrovat zaměstnance. Registrace musela být provedena také u zdravotních pojišťoven a hlavně u Finančního úřadu.

#### **Zakládací smlouva**

V úvodu tohoto dokumentu byly uvedeny náležitosti o zakladatelích, kterými byly datum narození, rodné číslo, místo bydliště. Nutné také bylo uvést název a sídlo samotné organizace, pod kterým byla zapsána o. p. s. u rejstříkového soudu a stanovený název tak bude využíván při veškerém styku organizace s veřejností a dalšími subjekty. Druh činnosti společně s cílem musel být stanoven v zakládací smlouvě, protože je tento údaj směrodatný pro případnou kontrolu orgánů státní správy, ale je to také směrodatná informace pro potenciální klienty. Od cíle a druhu se dále odvíjí okruh osob, kterým budou služby obecně prospěšné společnosti určeny a případně poskytovány, či ustanovení, na základě kterých může být klient odmítnut, například z důvodu nedostatečné kapacity nebo zdravotního stavu.

Zakladatelé byli povinni zapracovat do své zakládací smlouvy také práva a povinnosti správní rady, která je tříčlenná. Funkční období členů je tříleté s možností opětovného zvolení, přičemž tento úkon spadá výhradně do kompetence zakladatelů.

Předseda, jehož si správní rada zvolí ze svého středu, svolává nejméně dvakrát ročně zasedání správní rady formou písemné pozvánky alespoň 10 dní před konáním zasedání. Správní rada je také svolána předsedou v případě, že jej písemně požádá ředitel, nebo kterýkoliv člen správní rady ve lhůtě 30-ti dnů od doručení žádosti. Hlasovací právo všech členů je rovné a tak je zapotřebí ke schválení rozhodnutí hlas většiny přítomných členů. Samotná rada je usnášeníschopná pouze v případě, že se zasedání zúčastní nadpoloviční většina. Správní rada schvaluje rozpočet, řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu, předmět doplňkových činností. Dále také rozhoduje o zrušení obecně prospěšné společnosti a určení obecně prospěšné společnosti, která převezme likvidační zůstatek.

Jako **kontrolní orgán** byla v organizaci zřízena a v zakládací smlouvě zakotvena dozorčí rada. Byli zvoleni tři členové, jejichž funkční období je tříleté s možností opětovného zvolení. Členové jsou jmenováni a odvoláváni zakladateli a to i v případě, že již nesplňují podmínky pro členství tohoto orgánu. Jsou také povinni zvolit svého předsedu, který bude svolávat zasedání rady a svolání provede písemnou formou nejméně 10 dní před konáním zasedání. Dozorčí rada o. p. s. dle zakládací smlouvy přezkoumává a schvaluje mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu. Z tohoto důvodu je oprávněna nahlížet do účetních knih, dokladů organizace a kontrolovat obsažené údaje. O své kontrolní činnosti je povinna alespoň jednou ročně podat zprávu řediteli a správní radě. V případě zjištění přestupku, jenž by mohl vést k porušení zákona nebo zakládací smlouvy je povinna informovat správní radu a ředitele. Pokud nedojde k nápravě v dozorčí radou stanoveném termínu, je povinností tohoto orgánu informovat o skutečnostech zakladatele.

**Statutární orgán** v obecně prospěšné společnosti vykonává ředitel jmenovaný správní radou. Za vykonávání funkce, při které je hlavní činností řízení společnosti a jednání jejím jménem může této fyzické osobě náležet odměna, jejíž výši a způsob výplaty určí správní rada. Při jednání jménem organizace je povinen ředitel k názvu připojit také svůj podpis.

Obecně prospěšná společnost se nemůže podílet na podnikání jiných osob, ale může vyvíjet především doplňkovou činnost, která umožní účinnější využití prostředků společnosti, avšak nesmí být ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost služeb v rámci

hlavní činnosti. Společnost se tedy rozhodla pro doplňkovou činnost, která se řídí zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Rozsah podnikatelské činnosti byl dále v zakládací smlouvě omezen pouze na živnost volnou, která představuje výrobu, obchod a služby, které nejsou uvedeny v **přílohách 1 až 3. Zákon č. 455/1991 Sb., § 25**, uvádí, že k provozování těchto činností není zapotřebí prokázat odbornou způsobilost a pro získání živnostenského oprávnění musí být splněny pouze všeobecné podmínky, jimiž jsou bezúhonnost, dosažení věku 18 let a způsobilost k právním úkonům.<sup>22</sup> V zakládací smlouvě jsou dále uvedeny především odkazy na paragrafy, zákon o obecně prospěšné společnosti upravující ověření účetní závěrky auditorem a náležitosti výroční zprávy. Závěr zakládací smlouvy tvoří článek, ve kterém se vymezuje zrušení a následný zánik o. p. s. a to v rozsahu § 7 až § 9 zákona o obecně prospěšných společnostech.<sup>23</sup>

#### *4.2.4 Přejed z jednoduché soustavy účetnictví na účetnictví v plném rozsahu*

Z důvodu transformace občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost bylo nutné také změnit rozsah účetnictví, jelikož občanské sdružení vedlo účetnictví v soustavě jednoduchého účetnictví. Obecně prospěšná společnost by mohla pokračovat rovněž v soustavě jednoduchého účetnictví, avšak, z tab. 3.5 (uvedené v podkapitole 3.4.1) vyplývá, že organizace přijímala dotace nejen ze státního rozpočtu, ale také územních orgánů a obce. Je proto nutné věnovat pozornost jejich výši, poněvadž každoročně přesáhnou částku 1 000 000 Kč, což vyplývá rovněž z tab. 4.1 (uvedené v podkapitole 4.3.1). Z tohoto důvodu vyplývá povinnost obecně prospěšné společnosti od 1. 1. 2014 vést účetnictví v plném rozsahu.

V první řadě bylo potřeba provést inventarizaci majetku a závazků. V případě hmotného majetku byla provedena fyzická inventura. Dokladovou inventuru bylo nutné provést u veškerých pohledávek a závazků, jež byly zachyceny v účetnictví ke dni provedení inventarizace. Zjištěné stavy byly zaznamenány do inventurních soupisů, které obsahovaly zjištěné skutečné stavy, podpisové záznamy osob odpovědných za zjištění skutečností a také podpisový záznam osoby odpovědné za provedení samotné

---

<sup>22</sup> Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

<sup>23</sup> Zakládací smlouva o založení obecně prospěšné společnosti Handicap centrum Škola života Frýdek-Místek, o. p. s.

inventarizace. Dále byly obsahem soupisu způsoby zjištění stavů, ocenění jednotlivých složek majetku, závazků a pohledávek a okamžik zahájení a ukončení inventury. Poté bylo provedeno porovnání skutečného stavu se stavem zachyceným v účetních a pomocných knihách. Kdyby nastala situace, že by skutečný stav neodpovídal stavu v účetních knihách a pomocné evidenci, je zapotřebí stav v účetnictví upravit.

Následujícím krokem bylo sestavení odpisových plánů dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, který bude v následujících účetních obdobích odpisován. V plánech bylo nutno zohlednit stav opravek dle stavu opotřebení majetku z výše ceny zachycené v účetnictví. Výše těchto opravek byly stanoveny jako součin výše ocenění majetku v okamžiku pořízení a podílu doby, po kterou byl tento majetek užíván a předpokládané doby odpisování. Předpokládaná doba odpisování vycházela ze součtu doby, kdy byl majetek zachycen v účetnictví a doby po kterou bude dále účetní jednotkou užíván.

Účetní jednotka byla povinna sestavit nový účtový rozvrh na základě směrné účtové osnovy, jelikož v soustavě jednoduchého účetnictví byly účetní případy zaznamenávány podle účtového rozvrhu, který obsahoval pouze účtové skupiny. V nově vzniklém účtovém rozvrhu jsou obsaženy účty, které odpovídají označení a uspořádání skupin dle směrné účtové osnovy. Syntetické účty mohou být dále doplněny o analytické účty, které slouží svým uspořádáním a členěním potřebám účetní jednotky při sestavování účetní závěrky nebo například právním požadavkům. V případě fondů vytvořených v soustavě jednoduchého účetnictví vycházela účetní jednotka z výše peněžních prostředků neboli zůstatků, které představovaly finanční prostředky u finančních institucí. Výše fondů se upraví o případné dosud nezaplacené pohledávky, které byly zdrojem fondu, nebo také poskytnuté zálohy, které byly poskytnuty na činnosti, jež byly posláním fondu a závazků, jež mohou představovat například neuhrazené přijaté faktury.

Závěrem přechodu z jednoduché soustavy účetnictví na podvojný účetnictví bylo převedení stavu majetku a závazků zjištěných inventarizací a to ke dni sestavení účetní závěrky. Tyto stavy se převedou pomocí účtové skupiny **96 – Závěrkové účty** se souvztažným zápisem podle účetní jednotkou sestaveného účtového rozvrhu.

Jestliže by nastala situace, kdy by součet aktiv byl menší než součet pasív, uvede

účetní jednotka rozdíl s přihlédnutím k aktivům, jejichž zdrojem je fond tvořený jednotkou, jako počáteční stav účtové skupiny **93 – Výsledek hospodaření jako neuhrazená ztráta z minulých let** (Peštuka, 2008).

### Hlavní rozdíly mezi soustavami

První patrný rozdíl mezi soustavou jednoduchého účetnictví a podvojným účetnictvím vzniká ještě před začátkem účetního období, jelikož je účetní jednotka povinna v obou případech sestavit účtový rozvrh. Avšak v soustavě jednoduchého účetnictví mohou uvést účetní jednotky pouze účtové skupiny, jestliže není vyžadováno jiným právním předpisem podrobnější členění. V případě vedení podvojného účetnictví obsahuje účtový rozvrh podrobné syntetické účty, jež jsou obsaženy ve směrné účtové osnově a také ve většině případů zavádějí tyto účetní jednotky analytické účty v souvislosti s analytickou evidencí.

Účetní záznamy se v případě jednoduchého účetnictví zaznamenávají do peněžního deníku, knihy pohledávek a závazků a také do pomocných knih, které účetní jednotka otevřela pro záznamy o ostatních složkách majetku a závazků. Kdežto u účetnictví v plném rozsahu je zákonem vyžadován deník, hlavní kniha, kniha analytické evidence pro podrobnější rozlišení účetních případů a také kniha podrozvahových účtů (Urbancová, Kryšková, 2008).

Účetní závěrka v plném rozsahu obsahuje rozvahu s konečnými stavy aktiv a pasiv, výkaz zisku a ztrát, jenž obsahuje údaje o konečných zůstatcích nákladů a výnosů a přílohu. V jednoduché soustavě účetnictví musí účetní závěrka obsahovat bilanci a výkaz zisku a ztráty, ve kterých jsou uvedeny položky označené velkými římskými písmeny a číslicemi jako úhrn mezisoučtů jednotlivých účtových skupin. Příloha obsahuje informace o účetní jednotce, účetním období, způsobu oceňování a další údaje, jež vyžaduje vyhláška, kterou se provádí zákon o účetnictví.<sup>24</sup>

---

<sup>24</sup> Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

### 4.3 Zdroje financování o. p. s.

#### 4.3.1 Dotace poskytnuté o. p. s. pro rok 2014

#### **Dotace poskytnutá obecně prospěšné společnosti Ministerstvem práce a sociálních věcí**

Obecně prospěšná společnost, jež byla založena v roce 2013, požádala v měsíci říjnu téhož roku Ministerstvo práce a sociálních věcí o dotaci ze státního rozpočtu na spolufinancování sociálních služeb. Dotace MPSV byla poskytnuta na základě **§ 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů a v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**. Tato dotace je určena k úhradě nákladů na poskytování sociálních služeb, jež jsou zajišťovány organizací. Při financování svých činností je organizace povinna dodržet skutečnosti, jež jsou uvedeny v žádosti o dotaci a pro které je tato finanční podpora poskytnuta. Z takto poskytnuté dotace je povinen příjemce hradit pouze uznatelné náklady. Mezi neuznatelné náklady patří například pořízení dlouhodobého majetku, náklady na reprezentaci, zahraniční pracovní cesty a odměny funkcionářů organizace, výzkum a vývoj a další.

Organizace je povinna o dotaci účtovat ve svém účetnictví odděleně a také zajistit potřebnou analytickou evidenci pro přehlednost účetních operací vztahujících se k této dotaci. Doklady, na jejichž základě jsou evidovány účetní případy, musejí být v originále označeny takovým způsobem, na jehož základě bude zřejmé, že výdaj byl hrazen z této dotace.

Jestliže bude organizaci poskytnuta dotace nebo finanční prostředky na poskytování sociálních služeb od jiného úředního orgánu nebo z Evropského sociálního fondu, je povinna tuto skutečnost oznámit nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne doručení rozhodnutí o přidělení dotace poskytovateli dotace z MPSV.<sup>25</sup>

Výše poskytnuté dotace je uvedena v tabulce (tab. 4.1) níže a také v grafickém srovnání výše dotace poskytnuté MPSV a městem F-M v grafu 4.1.

---

<sup>25</sup> Rozhodnutí o přidělení dotace

## Dotace obdržená obecně prospěšnou společností od města Frýdek-Místek

Provozní dotace byla městem Frýdek-Místek poskytnuta v rámci projektu „Podpora sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, denní stacionář“. Tato dotace je neinvestiční a je tedy určena výlučně na úhradu provozních nákladů, především mzdových nákladů bez odměn, odvodů pojistného, všeobecného zdravotního a sociálního pojištění.

O této dotaci je taktéž jako v případě dotace poskytnuté MPSV nutno účtovat v účetnictví odděleně a v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Organizace je povinna vyhotovit písemný soupis dokladů o použití poskytnuté dotace prostřednictvím formuláře poskytovatele. Součástí formuláře tvoří originály dokladů, jež jsou označeny takovým způsobem, aby bylo zřetelné, že se jedná o výdaje hrazené touto dotací. Kopie dokladu musí být ověřena magistrátem města dle originálu, jenž bude po kontrole vrácen příjemci dotace.

Vyúčtování dotace je právnická osoba povinna provést do 31. 1. 2015, v případě zrušení do 1 měsíce od rozhodnutí o zrušení. Pokud nebude dotace vyčerpána v plné výši, musí nevyčerpanou část o. p. s. do 14 dnů ode dne předložení vyúčtování vrátit poskytovateli.

Pokud příjemce poruší smlouvu o poskytnutí dotace, dopustí se tím porušení rozpočtové kázně dle § 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Příjemce je v takovém případě povinen dotaci vrátit a zaplatit penále ve výši 1 ‰ za každý den neoprávněného použití a zadržení prostředků poskytovatele.<sup>26</sup>

V tabulce 4.1 je uvedena výše provozní dotace poskytnuté MPSV a městem F-M pro rok 2014.

Tab. 4.1 Výše provozní dotace o. p. s. pro rok 2014 (v tis. Kč)

Poskytovatel	MPSV	Město F-M
Výše dotace	937	100

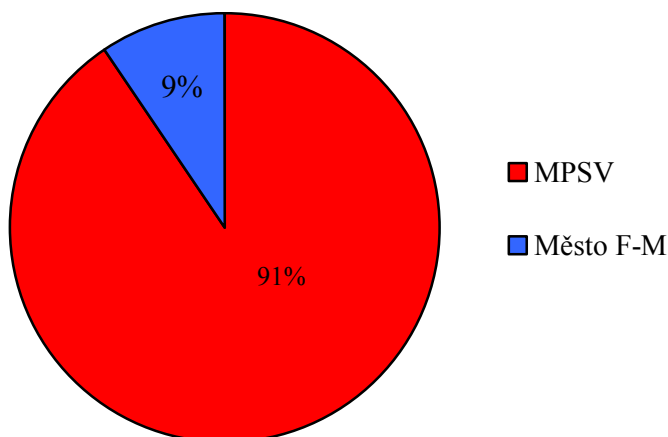
Zdroj: Rozhodnutí o přidělení dotace a Smlouva o poskytnutí neinvestiční dotace

<sup>26</sup> Smlouva o poskytnutí neinvestiční dotace



Údaje v tab. 4.1 byly pro přehlednost a porovnání znázorněny v grafické podobě grafem 4.1.

Graf 4.1 Znázornění výše provozní dotace pro rok 2014



Zdroj: Rozhodnutí o přidělení dotace, Smlouva o poskytnutí neinvestiční dotace a vlastní zpracování

#### 4.3.2 Příjmy od klientů o. p. s.

Občanské sdružení, které fungovalo do 31. 12. 2013, vybíralo od klientů poplatky za poskytnuté služby, jak bylo zmíněno v podkapitole 3.4. Avšak takto sestavená kalkulace nebyla dostačující z důvodu rostoucích cen nákladů na provoz a proto pracovala s možností nového způsobu stanovení poplatku, který bude využívat obecně prospěšná společnost Handicap centrum Škola života Frýdek-Místek, o. p. s., na kterou se občanské sdružení transformuje. Poplatky také nevyužívaly maximální hodinovou sazbu za poskytnutou péči, stanovenou ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách na částku 130 Kč.<sup>27</sup>

##### a) Kalkulace poplatků klientů za služby

Následující část se zabývá možnou formou úhrady, při které budou splněny podmínky vyžadovány legislativou České republiky a také kritérií, jež stanovila organizace, především minutová sazba za služby. Bude tak získána základní minutová sazba, která pokryje náklady organizace a bude také řešen problém, který nastával v situaci, kdy klient nedorazil bez ohlášení jeho nepřítomnosti a organizace klientovi

<sup>27</sup> § 12, odst. 2, písm. a), vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

tedy nemohla účtovat žádné služby. V rámci stanov občanského sdružení, které zaniklo k 31. 12. 2013, byla stanovena částka 85,- Kč za každý den neohlášené absence klienta. Avšak tento poplatek nemá podporu v zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, ani v jeho prováděcí vyhlášce č. 505/2006 Sb.

Při stanovení minutové sazby bylo zadáno účetní organizace kritérium, aby bylo od klientů vybráno minimálně **50 000,- Kč za měsíc**, protože je tato částka minimem, které je třeba z tohoto zdroje příjmů obdržet, aby mohl být zachován chod organizace. Výchozí veličinou je čas, který klienti strávili v daném zařízení a měsíc, ve kterém byl předpoklad, že počet dní bude nejnižší. Tím je únor roku 2013. Z evidence docházky bylo zjištěno, že byly poskytnuty služby po dobu **1 240 hodin**. Škola života měla 15 klientů.

Pro výpočet průměrného času stráveného klientem ve stacionáři lze použít následující vzorec:

$$x = \frac{PH}{PK} (\text{hod.} / \text{os.}) \quad (4.1)$$

x – průměrný čas, který strávil jeden klient v zařízení

PH – počet hodin

PK – počet klientů

*Výsledná hodnota dle vzorce 4.1 představuje poměr počtu hodin k počtu klientů. Tím byl získán údaj, který udával, kolik hodin strávil ve stacionáři jeden klient za dané období (měsíc).*

Dosazením do vzorce (4.1) bylo zjištěno, že jeden klient strávil v měsíci únoru r. 2013 **průměrně 82,67 hodin**.

Pak musela být určena částka, kterou měl klient uhradit. V tomto případě se vycházelo z částky 50 000,- Kč, kterou potřebovala organizace obdržet a od 15-ti klientů.

K výpočtu částky, kterou potřebovala obdržet, se dalo využít následujícího vzorce:

$$y = \frac{P\check{C}}{PK} (K\check{C} / os.) \quad (4.2)$$

y – částka připadající na jednoho klienta

PČ – požadovaná částka

PK – počet klientů

*Výsledná hodnota, která představovala poměr požadované částky potřebné k obdržení od všech hradících klientů.*

Po dosazení do vzorce 4.2 byla získána výsledná částka 3 333,33 Kč. Tuto částku bylo nutné obdržet od jednoho klienta, aby byly pokryty nezbytné provozní náklady hrazené z tohoto příspěvku.

Pro zjištění minutové sazby, bylo zapotřebí nejprve určit částku na jednu hodinu, přičemž bylo nutné vycházet z předchozích výpočtů ve vzorci 4.1 a 4.2. Částka 3 333,33 Kč byla vydělena průměrným časem stráveným klientem v zařízení za měsíc.

Hodinovou sazbu bylo možné zjistit dosazením veličin do následujícího vzorce:

$$s = \frac{y}{x} (K\check{C} / hod.) \quad (4.3)$$

s – hodinová sazba

x – průměrný čas strávený klientem v zařízení

y – částka, od jednoho klienta

*Výsledná hodnota získaná poměrem částky, která byla požadována od jednoho klienta za měsíc a průměrným časem, který klient strávil ve stacionáři za měsíc.*

Dosazením požadovaných veličin byla získána výsledná hodnota **40,32 Kč/hodinu**, která představovala minimální hodinovou sazbu, kterou musela organizace klientovi účtovat za poskytnuté služby.

Na závěr bylo ještě zapotřebí získat hodnotu minutové sazby, ta byla získána

vydělením hodinové sazby 60. Získaná hodnota **0,69 Kč/minutu/osobu**, tedy výši minutové sazby, která byla požadována po jednom klientovi za minutu poskytnuté služby. Tato částka ovšem nemohla být finální, protože vyjadřovala pouze základní sazbu, kterou bylo nutno upravit, dle jednotlivého stupně handicapu klienta, protože klienti dle jednotlivého stupně postižení vyžadují jiný rozsah poskytované péče.

Tato sazba byla, pro ověření výše příjmu od klientů, aplikována v měsíci září roku 2013, kdy byl celkový počet hodin strávených klienty ve stacionáři 1 883 hodin. Po vynásobení základní sazbou 0,69 Kč/min., byla získána částka 77 956 Kč. Celkově bylo v tomto měsíci, při původních sazbách, které byly využívány v občanském sdružení, tedy za služby vč. udržovacího poplatku dle ceníku poskytování služeb o. s., vyinkasováno 59 980 Kč. Lze si povšimnout, že nový způsob financování eliminuje udržovací poplatek, který dle legislativy není možno vybírat, ale také suma obdržená od klientů je vyšší, čímž by se zlepšila finanční situace organizace, která se potýká s každoročně rostoucí ztrátou. Vyšší finanční prostředky také umožní rozšíření jak hlavní, tak vedlejší činnosti organizace.

*b) Výše úhrady za služby poskytnuté klientům o. p. s. a možnost jejího zvýšení*

Vzhledem ke skutečnosti, že se vedení organizace rozhodlo ponechat způsob financování

a výši plateb od klientů, která je uvedena v kapitole 3.4, a sazby za jednotlivé časové intervaly uvedené v tab. 3.1, je třeba nastínit změnu stávajícího systému. Způsob financování není dostačující z důvodu stále klesajícího výsledku hospodaření. Dále díky stávající krizi mohou v budoucnu dotace ze státního rozpočtu a rozpočtu územní samosprávy klesat. Je nutno si uvědomit, že zde působí faktory, které mohou razantně ovlivnit chod organizace. Jedním z nich je, že se příjmy zvýší, což bude přínosem pro organizaci a bude moci zlepšovat a rozšiřovat své služby poskytované klientům. Může rozšířit využití svých dosavadních kapacit v podobě zájmových dílen a také vytvořit nové dílny, kterými by mohla organizace získat další klienty. Avšak také zde může nastat negativní scénář, kdy se rodiče klientů rozhodnou své děti neumístit do stacionáře z důvodu vyššího poplatku a přemístit je do jiného obdobného zařízení nebo je mít v domácí péči.

Níže uvedená tab. 4.1 obsahuje původní poplatek, jenž se nezměnil od doby

založení organizace a nový poplatek, který je navržen tak, aby splnil legislativní požadavky a zároveň zlepšil finanční situaci stacionáře. Novým poplatkem tak bude možno zlepšit situaci malého využití služeb v odpoledních hodinách.

Tab. 4.1 Možný návrh výše poplatku za služby poskytované klientům ( v Kč)

Stupeň postižení	0.		I.		II.		III.		IV.	
Počet hodin poskytnutých služeb	Původní poplatek (P)	Nový poplatek (N)	P	N	P	N	P	N	P	N
1	85	90	85	100	85	110	85	120	85	130
2	89	110	90	130	120	150	140	170	150	190
3	92	120	95	150	140	180	160	210	170	240
4	96	125	105	160	150	200	175	240	190	280
5	99	130	110	165	155	210	180	270	200	310
6	103	135	115	170	160	215	185	275	205	315
7	106	140	120	175	165	220	190	280	210	320
8	110	145	125	180	170	225	195	285	215	325
9	114	150	130	185	175	230	200	290	220	330

Zdroj: Vnitřní směrnice a vlastní zpracování

Jak lze vidět, zavedené poplatky za jednotlivé hodiny strávené ve stacionáři postupně rostou, avšak nerovnoměrně a jejich nárůst je téměř zanedbatelný. Škola života se potýká také s problematikou nízkého počtu klientů v odpoledních hodinách. Nově stanovená výše poplatku je stanovena pro jednotlivé stupně postižení za využití maximální přípustné hodinové sazby dle zákona o sociálních službách a její prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tato částka, tedy 130 Kč za

hodinu, byla stanovena u nejvyššího stupně postižení, jelikož tito klienti nejen, že mají vyšší sociální příspěvky na tuto péči, ale také potřebují více péče a asistence, než např. klienti I. stupně.

U nově stanovených poplatků, je také zachován stávající systém, ve kterém klient neplatí každou další hodinu za pevnou sazbu. Je tedy násoben počet hodin pevnou částkou, ale ke každé další hodině poskytované služby je přičtena přírážka. Většina klientů využívá služeb v dopoledních hodinách, přibližně 5 hodin. Lze si tedy povšimnout, že nově stanovený poplatek po páté hodině obsahuje přírážku pouze 5 Kč, což nepředstavuje pro klienta, respektive opatrovníka, který služby hradí, takovou zátěž.

Celkové zvýšení poplatku, v případě, že klient využije služeb zařízení po celých devět hodin, není natolik velké a zatěžující pro poplatníky služeb, avšak v celkovém měřítku, při 18 klientech se razantně změní příjmy z poplatků od klientů. Snížení přírážky v odpoledních hodinách také může napomoci chodu organizace, protože personální obsazení musí být zajištěno také odpoledne, ale klienti využívali služeb převážně dopoledne.

## 5. Závěr

Obsahem této práce je proces transformace občanského sdružení Okresní organizace Škola života – denní stacionář, jejíž nutnost vyplývá ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, kterým se ruší zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Daná organizace, Škola života si zvolila přeměnu právní formy na obecně prospěšnou společnost. V práci jsou popsány jednotlivé kroky, jež vedly ke vzniku organizace, která nese název Handicap centrum Škola života Frýdek-Místek, o. p. s., počínaje vypracováním zakladatelské listiny formou notářského zápisu, přes podání návrhu na registraci u rejstříkového soudu, krajského úřadu z důvodu registrace poskytovatele služeb. Závěrečným a velmi důležitým krokem při transformaci občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost byl přechod ze soustavy jednoduchého účetnictví na účetnictví v plném rozsahu.

Byl zvolen popis různých právních forem jednotlivých nestátních neziskových organizací, kterými se tato práce zabývá, jedná se o občanské sdružení, spolek, ústav a obecně prospěšná společnost. Práce obsahuje charakteristiku způsobu založení a vzniku jednotlivých právnických osob. Rovněž byl popsán rozsah účetnictví a postup změny právní formy těchto účetních jednotek.

Na základě provedené analýzy, při které bylo čerpáno ze zpráv o hospodaření v letech 2009 až 2013, bylo nastíněno hospodaření Okresní organizace Škola života – denní stacionář, především pak rozdělení na příjmy určené na provozní činnost a ostatní činnost, a také výdajů vynaložených na provozní a ostatní činnost, neboť toto členění je obzvláště u neziskových organizací velmi důležité. Součástí analýzy byl také výsledek hospodaření, jelikož organizace v převážné části sledovaného období dosahovala ztráty. Byly také analyzovány příjmy ve formě dotace poskytnuté Ministerstvem práce a sociálních věcí a také městem Frýdek-Místek, které obdržela nově vzniklá obecně prospěšná společnost pro rok 2014.

Práce obsahuje mimo jiné i navrhované zvýšení poplatků, jež jsou vybírány od klientů využívajících služby organizace. Jedno z navrhovaných možností bylo zpracováno v roce 2013, kdy organizace zvažovala změnu v systému platby, především pak v zavedení minutové sazby za poskytované služby. Organizace však od tohoto záměru upustila a rozhodla se ponechat výši poplatků, jež byly zavedeny v Okresní organizaci

Škola života – denní stacionář, také v nově vzniklé obecně prospěšné organizaci Handicap centrum Škola života Frýdek-Místek, o. p. s. Tento způsob byl však v této práci předmětem hypotézy o jeho možném navýšení. Důvodem k tomu to kroku byl nejen stále klesající výsledek hospodaření, ale také nízké využití služeb organizace v odpoledních hodinách. Nastínění možného zvýšení poplatků by napomohlo zlepšit ekonomickou situaci obecně prospěšné společnosti a především klientům, protože přísun finančních prostředků může umožnit rozšíření kapacity organizace a hlavně především rozsah jejích služeb.

Z důvodu rozhodnutí valné hromady nezměnit právní formu na ústav, byla transformace na obecně prospěšnou společnost vhodná, neboť při této právní formě je možno poskytovat v rámci hlavní činnosti sociální služby, ale také vyvíjet podnikatelskou činnost v případě vedlejší činnosti. Tato podnikatelská činnost může být v různých oblastech a organizace tak může získat nové zdroje financování své hlavní činnosti.

Vhodným námětem pro další navazující práce může být podrobnější analýza zdrojů financování a nalezení řešení špatné finanční situace organizace, neboť byla v období roku 2010 až 2013 vykázána ztráta.



## Seznam použité literatury

McCARTH, J. H., N. E. SHELMON and J. A. MATTIE. *Financial and accounting guide for not-for-profit organization*. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc., 2012. ISBN 978-1-118-08366-6.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daň*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

PEŠTUKA, Jaroslav. *Účetnictví nevýdělečných organizací*. Praha: EUROUNION, 2008. 286 s. ISBN 978-80-7317-067-7.

URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TUO Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

BAUER, David. *Pozastavení nad zákonem o účetnictví v souvislosti s rekodifikací soukromého práva*. Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí 2013. 2014, č. 1. ISSN 12-3493.

Vyhláška č. 505 ze dne 15. listopadu 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 164, s. 7021-7048. Dostupná také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5010>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 68 ze dne 19. února 2013 o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost a o změně zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 32, s. 642-643. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6388>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026-1368. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6144>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37, s. 1257-1289. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4883>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 304 ze dne 12. září 2013 o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 116, s. 3501-3528. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6502>. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 504 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 174, s. 9809-9844. Dostupná také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3993>.

Zákon č. 83 ze dne 27. března 1990 o sdružování občanů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 19, s. 366-369. Dostupný také z: [http://www.mpsv.cz/files/clanky/1505/z83\\_1990.pdf](http://www.mpsv.cz/files/clanky/1505/z83_1990.pdf).

Zákon č. 248 ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, částka 65, s. 3554-3560. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2876>.

Zákon č. 353 ze dne 18. září 2001, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 134, s. 7746-7760. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3712>.

Zákon č. 455 ze dne 2. října 1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 87, s. 2122-2160. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2499>.

Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802-2810. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2519>.

DEVEROVÁ, Lenka a ANNA KK, o. s. *Metodika transformace*. Dostupná z: [http://www.annakk.cz/administrace/soubory\\_ke\\_stazeni/1385623499\\_cz\\_metodika\\_transformace\\_final\\_komplet.pdf](http://www.annakk.cz/administrace/soubory_ke_stazeni/1385623499_cz_metodika_transformace_final_komplet.pdf).

HÁJKOVÁ, Alena. *Teoretické minimum k úpravě poměrů občanských sdružení od účinnosti nového občanského zákoníku*. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2013. Dostupné také z: <http://www.adam.cz/download.php?soubor=294>.

ŠPLÍCHAL, Josef. *Občanské sdružení: Jak je založit, jak je provozovat a čeho se vyvarovat aneb Desatero pro občany*. Dostupné také z: [http://zlk.neziskovka.cz/dokumenty/012/manual\\_sdruzeni\[1\].pdf](http://zlk.neziskovka.cz/dokumenty/012/manual_sdruzeni[1].pdf).

## **Seznam zkratek**

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MSK – Moravskoslezský kraj

NOZ – nový občanský zákoník

o. p. s. – obecně prospěšná společnost

o. s. – občanské sdružení

OSSZ – Okresní správa sociálního zabezpečení

SPMP – Sdružení pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice

z. s. – zapsaný spolek

z. ú. – zapsaný ústav

## Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. 5. 2014.

*Michal Španihel.....*  
jméno a příjmení studenta

## **Seznam příloh**

Příloha č. 1 – Zpráva o hospodaření v roce 2009

Příloha č. 2 – Zpráva o hospodaření v roce 2010

Příloha č. 3 – Zpráva o hospodaření v roce 2011

Příloha č. 4 – Zpráva o hospodaření v roce 2012

Příloha č. 5 – Zpráva o hospodaření v roce 2013